

USTROJ I RATNI PUT 7. GARDIJSKE MOTORIZIRANE BRIGADE «PUME» IZ VARAŽDINA

Ustroj i ratni put 7. gardijske motorizirane brigade «Pume» kao pristožerne operativne postrojbe Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske, datira od prosinca 1992. god. Odlukom predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana, a na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga generala Janka Bobetka, donesena je zapovijed da se na području sjeverne Hrvatske, u Varaždinu, ustroji jedna brigada koja bi operativno pokrivala sjeverozapadni dio Hrvatske. Na prvom službenom sastanku 7. gardijske motorizirane brigade »Pume«, održanom 12. siječnja 1993. godine, brigada je ukupno brojila 388 djelatnika. Nakon završene obuke u siječnju 1993. godine, odlukom načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske generala zbora Janka Bobetka, 1. bojna 7.gmtbr »Pume«, 3. veljače 1993. bila je raspoređena na Karlovačko bojište, a 22. veljače 1993. taktička skupina veličine satnije bila je raspoređena u Sukošane kod Zadra. Sedma gardijska brigada, operativno je sudjelovala i u vojno redarstvenim operacijama »Zima 94.«, »Skok 1«, »Ljeto 95.«, »Oluja«, »Maestral« i »Južni potez«. Autor, temeljem arhivske građe prikazuje nastanak, ustroj i ratni put 7. gardijske motorizirane Varaždinske brigade »Pume«.

UVOD

Oružana pobuna Srba u Kninu 17. kolovoza 1990. godine bio je uvod u rat koji je eskalirao na cijelom teritoriju Hrvatske. Na području Kninske krajine pobunjeni Srbi započeli su provokacije već u travnju i svibnju 1990. godine, nakon višestranačkih izbora u Hrvatskoj. Svaka akcija lokalnih Srba bila je usklađena sa moderatorima iz Beograda, a imala je za cilj rušenje demokratski izabrane vlasti i rješavanje srpskog nacionalnog pitanja, kroz ostanak u Jugoslaviji ili stvaranjem »velike Srbije«. Hrvatsko vrhovništvo je već 1990. uvidjelo da sa postojećim snagama Ministarstva unutarnjih poslova (MUP-a) neće se moći oduprijeti snažnijem i brojčano nadmoćnijem neprijatelju. U travnja 1991. godine slijedom odluke predsjednika RH, u sklopu MUP-a je osnovan Zbor narodne garde (ZNG) kao posebne obrambene jedinice koji je imao djelatni i pričuvni sastav¹.

ZNG je bio pod zapovjedništvom MUP-a do 15. svibnja 1991., a tada zapovjedništvo preuzima zapovjednik ZNG-a i ministar obrane RH-a². Djelatne brigade su bile planirane sa sjedištem u Zagrebu, Sisku, Osijeku i Splitu. Pričuvni sastav je već u travnju

Ustava RH-a (Narodne Novine 19, 23. travnja 1991.), 22. travnja 1991. donio formalnu odluku o ustroju Zbora narodne garde, prvih profesionalnih oružanih postrojbi s obrambenom i redarstvenom zadaćom. Dne, 21. rujna 1991. osnovan je Glavni stožer Hrvatske vojske (GS HV) na čelu sa generalom Antonom Tusom. Tijekom 1991. ZNG-a je osnovao 19 posebnih postrojbi policije. Središnji vojni arhiv Ministarstva obrane Republike Hrvatske (dalje: SVA MORH), Vojni sud Zagreb (dalje: VSZ) : SSUP, Komisija saveznog sekretara od 12. ožujka 1991., Izveštaj o neposrednom uvidu u mere organa unutrašnjih poslova u Republici Hrvatskoj na izvršavanju Naredbe Predsedništva SFRJ od 9. januara 1991. godine; SVA MORH, GS HV: Ministar obrane – Ministar unutarnjih poslova od 6. svibnja 1991., Odluka sa zajedničkog dogovora ministra obrane i ministra unutarnjih poslova Republike Hrvatske kao smjernice za dalji rad do donošenja svih potrebnih zakonskih propisa za formiranje Zbora narodne garde.

¹ Zbor narodne garde (ZNG) je naziv za hrvatske vojne snage. Naime do travnja 1991. godine jedine formacijske postrojbe Hrvatske bili su djelatnici MUP-a. Uz stalni i pričuvni sastav u MUP-a je ustrojilo 18 posebnih postrojbi policije. Drži se da su pripreme za ustrojavanje brigada ZNG-a zapravo buduće Hrvatske vojske započele 12. travnja 1991., kada je na sastanku koji je vodio ministar obrane Martin Špegelj, planirano stvaranje operativne jezgre ZNG-a. Predsjednik Tuđman je na temelju članka 89.

² SVA MORH, GS HV: Ministar obrane – Ministar unutarnjih poslova od 6. 05. 1991., Odluka za zajedničkog dogovora ministra obrane i ministra unutarnjih poslova Republike Hrvatske kao smjernice za dalji rad do donošenja svih potrebnih zakonskih propisa za formiranje Zbora narodne garde.

1991. godine imao oko 39 000 policajaca a planirane su kao brigade i samostalni bataljuni. U srpnju 1991. godine ZNG je dobio operativnu razinu. Osnovana su zapovjedništva za istočnu Slavoniju, za Banijsko-kordunsko područje, za Ličko područje, za Srednju i sjevernu Dalmaciju i za južnu Dalmaciju. Do tadašnja Regionalna zapovjedništva i zapovjedništvo Zagrebačkog korpusa su preimenovano u šest Zapovjedništava operativnih zona HV-a sa sjedištem u: Osijeku, Bjelovaru, Zagrebu, Karlovcu, Rijeci i Splitu. U rujnu 1991. osnovano je Zapovjedništvo Hrvatske ratne mornarice (HRM). Do kraja rujna 1991. osnovana je Hrvatska vojska koja je u svojem sastavu zadržala postrojbe ZNG-a i Domobranstvo koje je tek u prosincu započelo sa ustrojavanjem svojih postrojbi. Do kraja listopada uz četiri djeelatne brigade ZNG-a osnovano je još oko 60 pričuvnih brigada i samostalnih bataljuna HV-a. Uvjeti za ustroj Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane stvoreni su tek 1992. godine³. Obzirom da su se tijekom 1992. godine otvorila brojna bojišta u Hrvatskoj, Hrvatsko vrhovništvo je izdalo zapovijed o formiranju dodatnih postrojbi u Republici Hrvatskoj.

USTROJ I OBUKA 7. GARDIJSKE MOTORIZIRANE BRIGADE «PUME»

Prema planu ustrojavanja a sukladno potrebama Oružanih snaga Republike Hrvatske, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske (GS OS RH) general zbora Janko Bobetko⁴, na redovnom sastanku održanom u prosincu 1992. godine predložio je Vrhovnom zapovjedniku OS RH i predsjedniku Republike Hrvatske dr. Franji Tuđmanu, da se na području sjeverne Hrvatske, u Varaždinu⁵ ustroji jedna postrojba koja će kao pristožerna operativna postrojba imati svoje zaduženje. Predsjednik Tuđman se je složio s takvim prijedlogom, te je već 22. prosinca 1992. godine ministar obrane izdao zapovijed o ustroju i organizaciji 7. gardijske motorizirane brigade⁶. U dopisu Uprave za ustroj Glavnog stožera OS RH od 23. prosinca 1992. ističe se da je 7. gmtbr, pješačka postrojba, da ima oznaku «A» a

kao mjesto ustrojavanja brigade bio je određen grad Varaždin⁷. 7. gardijska motorizirana brigada, imala je slijedeću ustrojbeni sastav: Zapovjedništvo, Dom zapovjedništva, Izvidnička satnija, Vod ED (elektronskog djelovanja), Satnija veze, Izvidnički vod ABKO, Inženjerijska satnija, 1. motorizirana bojna, 2. motorizirana bojna, 3. motorizirana bojna, Tenkovska satnija, TRD (topničko raketni divizion), PORD (protuoklopno raketni divizion), i Logistička satnija⁸. Prema zapovijedi za ustrojavanjem 7. gmtbr, odgovorna osoba za organiziranje 7. gardijske brigade bio je imenovan Ivan (Ivanov) Korade⁹, dotadašnji zapovjednik 5. bojne 1. «A» gardijske brigade ZNG-a «Tigrovi», a za njegova zamjenika, bojnik Ratko Dragović¹⁰, dotadašnji zamjenik zapo-

⁷ Određena joj je pripadajuća vojna pošta br.: 3112 a za nositelja ustrojbenog plana određeno je Zapovjedništvo 7. gmtbr., (SVA MORH, GS HV: Zapovijed o organiziranju 7. gardijske motorizirane brigade, kl.: 8/92-01/07, ur. br.: 5120-05-92-270 od 22. prosinca 1992.).

⁸ SVA MORH, GS HV, Zapovjedništvo 7. gmtbr, Knjiga ustroja.

⁹ Ivan (Ivanov) KORADE, general bojnik HV, (Velika Veternička, 17. 12. 1964. – Velika Veternička., 3. 04. 2008.) Ratni put Ivana Koradea započeo je 1991. godine kada je nakon završena policijske škole sudjelovao u vojno-redarstvenoj akciji na Plitvicama, (krvavi Uskrs). Početkom srpnja 1991. odlazi u Vinicu, kod Varaždina u Nastavno-obučno središte Zbora narodne garde, gdje uspješno završava obuku da bi nakon toga bio angažiran u 5. bojni 1 «A» brigade ZNG-a «Tigrovi». U prosincu 1992. imenovan je za zapovjednika 7. gardijske motorizirane brigade «Pume», sa kojom sudjeluje 1993. na Karlovačkom, Dalmatinskom bojištu a 1994. i 1995. biva angažiran sa 7. gmtbr u operacijama Zima 94., Ljeto 95., te u operaciji Oluja. Korade je ostao u pamćenju što je 5. kolovoza 1995. nakon što je prvi sa svojim postrojbama ušao u Knin, podigao hrvatsku zastavu na kninskoj tvrđavi. Nakon oslobođenja Knina 7. gmtbr. kreće u BiH (operacije Maestral i Južni potez). U duševnom rastrojstvu Ivan Korade je u travnju 2008. u Velikoj Veterničkoj ubio pet osoba i nakon što je bio opkoljen 3. travnja 2008. počinio je samoubojstvo. Odlukom predsjednika Republike Hrvatske, Stjepana Mesića, dne 16. travnja 2008. godine oduzeta su mu odlikovanja: Red kneza Domagoja s ogrlicom, Red Nikole Šubića Zrinskog, Red bana Josipa Jelačića, Red Danice hrvatske s likom Katarine Zrinski, Red hrvatskog trolista, Red hrvatskog pletera i Spomenica domovinske zahvalnosti. (MORH, GS OS RH: Personalije; Narodne novine 48/2008.).

¹⁰ Ratko DRAGOVIĆ, pukovnik HV u miru (Čakovec, 7. 08. 1970. -) U travnju 1991. dragovoljno se javlja u postrojbe MUP-a da bi u srpnju bio primljen u 1 «A» brigadu ZNG «Tigrovi» gdje je obnašao dužnosti zapovjednika pješačkog voda, zapovjednika izvidničkog voda, zapovjednika pješačke satnije i zamjenika zapovjednika pješačke bojne. Nakon ustrojavanja 7. gmtbr u prosincu 1992. bio je imenovan zamjenikom zapovjednika 7. gmtbr koju je obnašao do kolovoza 1995. Pred kraj rata bio je zapovjednik 156. domobranske pukovnije – Makarska, gdje je ujedno obnašao dužnost zapovjednika Operativne skupine «Cavtat», zapovjednika Zbornog mjesta Vrgorac te voditelja dužnosti pomoćnika načelnika stožera za ONP u zapovjedništvu Južnog bojišta. Za zasluge u ratu odlikovan je brojnim odličjima, između ostalog: Redom Nikole Šubića Zrinskog, Redom hrvatskog trolista, Spomenicom domovinske zahvalnosti, Spomenicom Domovinskog rata i dr.

³ SVA MORH, GS HV: MORH, Zapovjedništvo HRZ i PZO, kl.: 612-01/92-01/01, ur.br: 5120-20/09-43 od 19. 10. 1991.

⁴ Janko BOBETKO, stožerni general HV, (Crnac kod Siska, 10.01.1919. – Zagreb, 29.04. 2003.), Oružanim snagama HV-a je pristupio 14. 01. 1992. godine kada je bio imenovan za savjetnika NGSOSRH. Od 10. 04. 1992. do 19. 11. 1992. bio je zapovjednik Južnog bojišta, a od 20.11. 1992. do 15. 07. 1995. obnašao je dužnost načelnika GS HV. (MORH, GS OS RH: Personalije).

⁵ Varaždin je strateški i operativno bio značajan za HV i upravo zbog toga je donesena odluka da se utemelji jedna Gardijska brigada koja je bila zadužena za sigurnost sjeverne Hrvatske. Činjenica da je 5 bojna 1. A brigade ZNG-a «Tigrovi», već 1991. operativno djelovala na jugu Hrvatske, i da su njezini zapovjednici imali iskustvo u vođenju i zapovijedanju.

⁶ SVA MORH, Zapovijed o ustroju 7. gardijske motorizirane brigade, ur.br:512-01-92-2736 od 23. prosinca 1992.

vjednika 5. bojne 1. «A» brigade. Zapovijedu načelnika GS HV-a, 104. motorizirana brigada bila je iseljena iz vojarne «Kalnički partizani»¹¹ Varaždin, i preseljena u Vojarnu Čakovec¹² a na njezino mjesto 31. prosinca 1992. godine bila je useljena i smještena 7. gmtbr¹³. Vojarna «Kalnički partizani» imala je svu potrebnu infrastrukturu, za gardijsku brigadu. Istom Odlukom načelnika GS HV odlučeno je da 7. gmtbr ima biti pod izravnim zapovjedništvom načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Do tada, takav status je imala samo 1. «A» brigada ZNG-a «Tigrovi», kojom je zapovijedao brigadir Marijan Mareković, dok sve ostale gardijske brigade, 2., 3., 4., 5. i 8., bile su pod zapovijedanjem operativnih zona na čijem prostoru su se nalazile¹⁴. Sve gardijske brigade bile su jednakomjerno ustrojbeno raspoređene na cijelom slobodnom teritoriju RH odakle su borbeno djelovale. Nakon obavljenih brojnih razgovora i konzultacija unutar novoformiranog Zapovjedništva 7. gmtbr pristupilo se je i njezinom ustroju. Ministarstvo obrane RH imalo je kontinuirano otvoren natječaj za popunu gardijskih postrojbi, međutim, kako je rat trajao, veoma mali broj ljudi bio je zainteresiran za prijam u gardijsku brigadu. Razlog tome je bio zbog činjenice što su morali proći specifične liječničke i psihološke preglede kao i selekcijsku obuku koja je bila zahtjevnija. Obzirom na loš odaziv kandidata, Zapovjedništvo 7. gmtbr nakon pribavljenih odobrenja od MORH-a, započela je samostalno organizirati i provoditi natječaje za popunu briga-

de u sjevernom djelu Hrvatske. Objavljeni su natječaji u nekoliko lokalnih tiskovina po županijama kao što su «Međimurje» i «Varaždinski list». Sve lokalne novine «izišle su nam u susret i bez naplaćivanja objavljivale natječaje»¹⁵. Napravljeno je i nekoliko intervjua sa zapovjednikom o trenutnim aktivnostima brigade na lokalnim televizijskim i radijskim emisijama, a sve u cilju informiranja javnosti o ustrojavanju 7. gmtbr «Pume»¹⁶. Dragović navodi da je kao rezultat takvog načina informiranja bio, «da smo idućih mjeseci primili velik broj ljudi iz Varaždinske, Međimurske, Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Bjelovarsko-bilogorske, Zagrebačke županije i grada Zagreba»¹⁷. Svi novo pridošli kandidati morali su proći psihološka testiranja i liječnički pregled koji su se obavljali u Zagrebu.¹⁸ Na selekcijsku obuku su odlazili samo oni kandidati koji su prošli psihološka testiranja i liječnički pregled, te prošli obveznu sigurnosnu provjeru. Oni koji su uspješno zadovoljili na selekcijskoj obuci potpisivali su ugovor i mogli su pristupiti u djelatni sastav Oružanih snaga Republike Hrvatske. Temeljem zapovijedi načelnika GS HV general zbora Janka Bobetka, i Odsjeka za ustroj i kadrovske poslove GS HV-a, zapovjednik 7. gmtbr pukovnik Ivan Korade izdao je zapovijed za početak ustrojavanja i popunu 7. gmtbr¹⁹. Obzirom da je 7. gmtbr preuzela sve zadaće oko logističkog op-

Umirovljen je 2005. godine sa činom pukovnika. U slobodno vrijeme bavi se pisanjem i do sada je objavio sedam knjiga s tematikom domovinskog rata. (MORH, GS OS RH: Personalije).

¹¹ Garnizonska vojarina "Kalnički partizani" bila je smještena u Optujskoj ulici uz samu prometnicu za selo Sračinec, gdje do njezina oslobađanja bila smještena oklopnomehanizirana «A» brigada, motorizirane, artiljerijskotopničke, protuoklopnoartiljerijske, inženjerske i druge postrojbe iz sastava 32. korpusa JNA.

¹² Do oslobađanja vojarne u Čakovcu, u njoj je bio smješten 32. inženjerski puk pod zapovjedništvom majora Josipa Babića.

¹³ SVA MORH, Uprava za ustroj, kl.: SP 801-01/92-02/76, ur.br.: 5120-07-02-92-5, od 22. prosinca 1992.

¹⁴ Tako 2. gardijska motorizirana brigada «Gromovi» bila je pod zapovijedanjem Operativne zone Zagreb. Zapovjednik brigade bio je pukovnik Drago Matanić, a načelnik stožera i ujedno zamjenik zapovjednika bio je pukovnik Vlado Šindler; 3. gmtbr «Gromovi» bila je pod zapovijedanjem Operativne zone Osijek. Zapovjednik brigade bio je pukovnik Josip Zvirotić, a zamjenik zapovjednika, bio je pukovnik Mladen Kruljac; 4. gmtbr «Mačevi», kasnije nosi naziv «Paući», bila je pod zapovijedanjem Operativne zone Split. Zapovjednik brigade bio je pukovnik Damir Krstičević, a zamjenik zapovjednika, bio je bojnik Milan Perković; 5. gmtbr «Sokolovi» čiji je nositelj ustroja bila 204. brigada HV-a, koja je djelovala na području Vukovara, bila je podređena također Operativnoj zoni Osijek. Zapovjednik brigade bio je brigadir Ivan Kapular a zamjenik zapovjednika, bojnik Zlatko Ferenčević; 6. gmtbr «Vukovi», kasnije preimenovana u 9. gmtbr sa sjedištem u Gospiću i pod zapovijedanjem Operativne zone Gospić. Zapovjednik brigade bio je pukovnik Mirko Norac, a zamjenik zapovjednika bojnik Zvonko Brajković. Dne. 2. veljače 1993. Operativne zone preimenovane su u Zborna područja. (SVA MORH, Knjiga ustroja).

¹⁵ Intervju s pukovnikom HV-a u miru, zamjenikom zapovjednika 7. gmtbr Ratkom Dragovićem, 15. lipnja 2008.

¹⁶ Naziv brigade «Pume», 7. gmtbr, je prihvaćen u siječnju 1993., iako je naziv «Pume» predložen još u prosincu 1992. god., (26. 12.) nakon održanog radnog sastanka na kojemu su nazočili pukovnik Ivan Korade, bojnik Josip Kuček i Ivica Matošević. Potonja dvojica su navodno predložila Koradeu taj naziv. Korade je u početku bio skeptičan, prema nazivu brigade ali je kasnije dao suglasnost za isti. (Intervju, Ratko Dragović).

¹⁷ Intervju s pukovnikom HV-a u miru, zamjenikom Zapovjednika 7. gmtbr Ratkom Dragovićem.

¹⁸ Psihološka testiranja i liječnički pregledi obavljali su se u Domu zdravlja MUP-a, Šarengradska ulica u Zagrebu, iznimno i u Domu zdravlja u Varaždinu. Psihološka testiranja su provodili vojni psiholozi iz Uprave za informativno-psihološku djelatnost, Ministarstvu obrane RH: Željko Došen, Tomislav Filjak i Lidija Hanjc. Da bi se ubrzao prijem kandidata početkom siječnja 1993. testiranja su se obavljala u Varaždinu po psihologu Ratku Kovačiću. Tako na psihologijskom testiranju provedenom 11. 01. 1993. za prijem u profesionalni sastav HV prošlo je 26 kandidata, a 13. 01. 1993., 54 kandidata. (SVA MORH, GS HV, 7. gmtbr, reg. br. 10 Zapovjedništvo, 05 Odsjek za ustroj i kadrovske poslove. Popisi kandidata koji su prošli psihotest.; SVA MORH, GS HV: 7. gmtbr, reg. br. 11 Zapovjedništvo, 05 Odsjek za ustroj i kadrovske poslove. Popis kandidata za liječnički pregled i psihotest).

¹⁹ Za pomoćnika zapovjednika za obavještajne poslove gardijske brigade bio je predviđen sklopni čin pukovnik, i savjetnik za izviđačke postrojbe-sklopnog čina bojnik. (7. gardijska brigada – Zapovjedništvo registrator br.: 5., god. 1993., klasa: SP-8/93-01, ur. br.: 3112-01/93-25, Varaždin 31. 01. 1993. SVA MORH, GS HV: str. pov. kl.: 8/93-01-102 ur. br.: 512-06/2-93-6 od 13. siječnja 1993., SVA MORH, GS HV: 7. gardijska brigada – Zapovjedništvo: registrator br.: 5, god. 1993., strogo povjerljivo: Odsjek za ustroj i kadrovske poslove, klasa: od 8/93-01 do 801-01/93-01/09).

skrbliivanja garnizona u Varaždinu a nakon što je 104. motorizirana brigada (VP 2126) preseljena u Čakovec, najveći broj ljudi ostao je i dalje raditi na radnim mjestima gdje su i ranije radili, a to su radna mjesta u vojničkoj restauraciji, perionici i tehničkoj radionici. Zbog toga je zapovjednik 7. gmtbr zatražio od Ureda za obranu Varaždina da za potrebe jedinice, mobilizira ljudstvo prema priloženom spisku²⁰. Bio je to prvi korak da se stvore potrebiti uvjeti za život i rad u vojarni. Zapovjednik 7. gmtbr pukovnik Ivan Korade zamolio je Ured za obranu grada Varaždina za žurnu mobilizaciju²¹. Prema knjizi ustroja, najprije je izvršena popuna Zapovjedništva 7. gmtbr «Pume», koja je sukladno zapovjedi popunjena djelom djelatnicima koji su došli iz drugih postrojbi, vojnih ustanova ili građanstva.²² Tako za zapovjednika Doma zapovjedništva bio je postavljen Mile Katić. Za načelnika Odsjeka za operativno-nastavne poslove imenovan je bojni Žarko Miholić, savjetnik za borbeni dio bio je satnik Zvonimir Kalan, savjetnik za operativno-nastavne poslove postavljen je natporučnik Milan Čekada i Vladimir Kipa, te referent Renata Sabati. Za načelnika obavještajnog odsjeka bio je imenovan satnik Željko Hučić, a njegovi savjetnici su bili Zvonimir Kovačević i Ivan Raus. Načelnik Odsjeka za ustroj i kadrovske poslove postavljen je gardist Tomo Božić, a za savjetnike su imenovani gardisti Marijana Bernik i Marijana Mihalinec. U odsjeku rodova za načelnika topništva postavljen je Rudolf Jurinjak, za načelnika protuzračne obrane satnik Emil Crnčec, za načelnika oklopništva bio je postavljen pukovnik Stjepan Branović, za načelnika inženjerije postavljen je natporučnik Dejan Petrović, za načelnika veze i kriptozastite imenovan je satnik Ivan Purgar, za načelnika RBKO-a bio je postavljen natporučnik Ivan Lipovac. Načelnik ureda stožera bila je desetnik Violeta Petrović. Na mjesto pomoćnika zapovjednika za informativno-psihološku djelatnost bio je postavljen gardist Josip Šimunko, a za njegova savjetnika Branko Žeželj. Pomoćnik zapovjednika za sigurnosno-informativnu službu bio je bojni Josip Jurinjak, a njegov savjetnik bio je gardist Josip Delija. Za pomoćnika zapovjednika za logistiku bio je postavljen bojni Vladimir Bačani, a načelnik tehničke struke bio je natporučnik Slavko Đurak. Za načelnika opskrbe službe imenovan je gardist Alojz Smetiško, a za načelnika sanitetske službe imenovan je bojni Stanko Šincek. Načelnik veterinarske službe bila je Nataša Borovec Kalčić, a za načelnika prometne

službe Korade je postavio bojnika Josipa Kukeca. I na mjesto načelnika financijske službe bio je postavljen satnik Josip Žeželj²³.

Prema Knjizi ustroja uslijedila je popuna brigade djelatnim vojnim sastavom, tako su u početku prioritet popune imale motorizirane bojne. Za zapovjednika 1. mtb (motorizirane bojne)²⁴ postavljen je poručnik Željko Nikić, a za zamjenika Tomislav Premuž. Zapovjednik 1. pješačke satnije bio je Dražen Meccec, 2. pješačke satnije Stjepan Fadiga, 3. pješačke satnije Dražen Mavrić. Za zapovjednika protuoklopne bitnice imenovan je Zoran Beluhan, a za zapovjednika minobacačke bitnice, Dragutin Čehulić. Za zapovjednika 2. motorizirane bojne bio je imenovan satnik Branko Predragović, a za zamjenika, Robert Kahrman. Za zapovjednike 1. pješačke satnije 2. mtb imenovan je Gabrijel Ancilj, 2. pješačke satnije Mladen Fijan, i za zapovjednika 3. pješačke satnije bio je postavljen Ljubomir Volarić. Odlukom zapovjednika 7. gmtbr, za zapovjednika minobacačke bitnice bio je postavljen Slobodan Bera, za zapovjednika 3. motorizirane bojne bio je postavljen bivši pomoćnik zapovjednika za obavještajne poslove u 5. bojni, bojni Darko Rukavina a za njegova zamjenika Darko Krajačić. Za zapovjednika 1. pješačke satnije imenovan je Tomo Galić, 2. satnije Ivo Viljavac i 3. pješačke satnije Ivica Sokač. Za zapovjednika protuoklopne bitnice imenovan je Tihomir Večerić a za zapovjednika oklopno-mehanizirane bojne bio je postavljen Alen Klopota, a na mjesto zamjenika, Mladen Vuković. Na dužnost zapovjednika 1. tenkovske satnije bio je postavljen Željko Čerepinko, a zapovjednik 2. tenkovske satnije bio je Branko Tomašević. Za zapovjednika mehanizirane satnije bio je imenovan Mirko Martinjak a na mjesto zapovjednika topničko-raketnog divizion bio je postavljen Josip Coban, a za njegova zamjenika je bio imenovan Robert Možanić. Za zapovjednika bitnice SVLR 122 mm (samohodni višecjevni lanser raketa) bio je imenovan Juraj Sekovanić. Za zapovjednika 1 haubičke bitnice 122 mm D30 bio je postavljen Nikola Horvat, a zapovjednik 2 haubičke bitnice 122 mm D30 imenovan je Boris Lepoglavec. Za zapovjednika zapovjednog voda bio je imenovan Ivo Knežević, a na dužnost zapovjednika protuoklopnog topničko-raketnog divizion bio je postavljen Zdravko Jakob, dok zapovjednik bitnice POLK bio je Josip Šopar. Na mjesto zapovjednika bitnice POLO bio je postavljen Grozdan Šerkinić. Za zapovjednika izvidničke satnije bio je imenovan Dražimir Jukić, a za zapovjednika satnije veze Ivan Čorba. Zapovjednik inženjerijske satnije bio je Martin Ožvačić, a zapovjednik logističke satnije Željko Glavica. Zapovjednik izvidničkog voda ABKO postavljen je Nikola Lipovec, a za

²⁰ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr., kl.: 801-01/93-01/03; ur.br.: 3112-15/93-03, Varaždin 8. 02. 1993.

²¹ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr., kl.: 801-01/93-01/03, ur. br.: 3112-15/93-03, Dopis MO Upravi za vojnu obvezu i mobilizaciju, Varaždin.

²² Tako je jedan dio časnika i dočasnika prešao iz 1. gmtbr, «Tigrovi», budući da se u to vrijeme preustrojavala 1. gmtbr. tako da je iz dotadašnjih pet pješačkih bojni bila svedena na tri pješačke bojne, i zbog toga za velik broj djelatnika koji su imali činove više nije bilo mjesta. Mjesta su im ponuđena u 7. gmtbr. (Intervju, s pukovnikom HV-a u miru, zamjenikom Zapovjednika 7. gmtbr Ratkom Dragovićem).

²³ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr, Knjiga ustroja, Odsjek za ustroj i kadrovske poslove, klasa: od 8/93-01 do 801-01/93-01/09.

²⁴ Zapovjednik 7. gmtbr odlučio se redosljedom vršiti popunu brigade, tako 1. motorizirana bojna (mtb) nakon popune bila je smještena u zgradi zvanj «Ribnica» gdje je bilo mjesta za oko 500 pripadnika. (Intervju s pukovnikom i zamjenikom zapovjednika 7gmtbr «Pume» Ratkom Dragovićem.).

zapovjednika voda elektronskog djelovanja bio je postavljen Mirko Andrašek²⁵.

Planom osposobljavanja pripadnika 7. gmtbr, obuka je započela već početkom 1993. godine. Sastojala se od teorijske i praktične a vršila se je u vojarni u Varaždinu, gdje su sve postrojbe prema planu osposobljavanja trebale uspješno savladati sve predviđene teme. Tako prema planu osposobljavanja za 1993., vod Elektronskog djelovanja (ED-a) imao je nastavu u periodu od 01. 05. 1993. do 31. 05. 1993. Teme koje su bile predviđene odnosile su se sadržajno na djelokrug njihova djelovanja²⁶. Izvidnička satnija 7. gmtbr je u periodu od 1. 05. do 15. 05. 1993. imala nastavu sa vježbom²⁷. Plan je bio izrađen u skladu s planom i programom za ubrzano osposobljavanje izvidničkih postrojbi. Inženjerijska satnija obavila je obuku u periodu od 1. 05. do 31. 05. 1993., a Satnija veze od 1. 05. do 1. 06. 1993. godine. Prva, druga i treća motorizirana bojna od 1. 05. do 15. 05. 1993., Topničko-raketni divizion planom obuke i osposobljavanja bio je na rasporedu od 1. 05. do 31. 05. 1993²⁸.

Već 12. siječnja 1993. godine održan je prvi radni sastanak brigade. Prema Ratnom dnevniku²⁹, brojno stanje brigade je bilo slijedeće: 1. motorizirana bojna – 114 pripadnika, 2. motorizirana bojna – 64 pripadnika, 3. motorizirana bojna – 21 pripadnik, oklopno-mehanizirana bojna – 26 pripadnika, topničko-raketni divizion – 3 pripadnika, satnija veze – 15 pripadnika, logistička satnija – 49 pripadnika, zapovjedništvo brigade – 15 pripadnika, ukupno 388 djelatnika³⁰. Iako je ustroj brigade trajao do kraja

ožujka 1993. godine, već 31. prosinca 1992., 7. gmtbr preuzela je u cijelosti «Vojarnu 205», u kojoj je 21. siječnja 1993. godine započela jednomjesečna obuka sa 1. mtb³¹. Cjelokupni ustroj i samo djelomična popuna brigade obavljena je do kraja ožujka 1993. godine³².

ODLAZAK 7. GARDIJSKE MOTORIZIRANE BRIGADE NA BOJIŠTE

Početkom 1993. godine, cijela Hrvatska je bila veliko ratište. Najveća borbena djelovanja izvođena su u zaleđu Zadra. U to vrijeme vojska «RSK» na okupiranom teritoriju Republike Hrvatske imale su ustrojeno šest korpusa i to: 11. istočno-slavonski korpus, 18. zapadnoslavonski, 39. banijski korpus, 21. kordunski korpus, 15. lički korpus i 7. kninski korpus³³. Područje sjeverne Dalmacije pokrivaio je 7. kninski korpus (sjevernodalmatinski) sa sjedištem u Kninu. Inače na tom prostoru u sklopu 7. kninskog korpusa bio je ustrojen i 7. mješoviti artiljerijski puk, laki artiljerijski puk protuzračne obrane (PZO) i 2 bitnice PZO «KUB» koje su poslije prerasle u 44. mješovitu topničko-raketnu brigadu protuzračne obrane³⁴. Unatoč brojnim pregovorima i mirovnim sporazumima srpski pobunjenici potpomognuti JA i dragovoljcima iz Srbije, Crne Gore, Slovenije i Bosne i Hercegovine nisu poštovali dogovorene sporazume već su nastavili napadati hrvatske snage svim raspoloživim sredstvima na svim bojištima i bojišnicama u Hrvatskoj. Zbog izrazito složene situacije i na karlovačkom bojištu, početkom veljače 1993. godine odlukom načelnika GS OS HV general zbora Janka Bobetka određeno je da novoustrojena 1. motorizirana bojna, 7. gmtbr. prebaci se na

²⁵ SVA MORH, GS HV: 7. gmtbr., Stanje brigade na dan, 01. 01. 1993.

²⁶ Nastavu je izvodio zapovjednik voda a teme koje su bile predviđene bile su slijedeće: Općenito o zadacima Voda ED; Podjela opsega i frekvencija; Opća pravila Oružanih snaga; Upoznavanje sa sredstvima veze neprijatelja; Određivanje pozicija neprijateljskih veza; Ometanje neprijateljskih veza; prijemna oprema po opsezima frekvencije; Analitička obrada snimljenog materijala; Vježba električnom opremom VVF itd. (SVA MORH, GS HV: 7. gmtbr Zapovjedništvo 03 - Operativno nastavni poslovi; Planovi obuke postrojbi, reg. br. 1/1993.).

²⁷ Plan obuke je obuhvaćao slijedeće teme: Borilačke vještine; Generalno čišćenje prostorija, oružja i M – V; Satnijski sastanak; Taktička obuka: savlađivanje vodenih prepreka; Politička djelatnost; Čišćenje naoružanja i opreme; Kondicijske, pješadijske prepreke i borilačke vještine; Tenk-namjena, osobine borbene; Prva pomoć pri ranjavanju i izvlačenju ranjenika; Alpinistička obuka; Pješačka ophodnja 20 kg pijeska – 10 km; Minobacač 82 mm; BVP – namjena – borbene osobine; Ispit. (SVA MORH, GS HV: 7. gmtbr Zapovjedništvo 03 - Operativno nastavni poslovi; Planovi obuke postrojbi, reg. br. 1/1993.).

²⁸ SVA MORH, GS HV: 7. gmtbr Zapovjedništvo 03 - Operativno nastavni poslovi; Planovi obuke postrojbi, registrator br. 1/1993.).

²⁹ SVA MORH, GS HV: Operativni centar 7. gmtbr, str. pov., Ratni dnevnik, knjiga 2., od 01. 01. do 31. 01. 1993.

³⁰ Brigada se je brzo popunjavala, tako 19. 01. 1993. imala je 440 pripadnika, 27. 01. 1993., 616 pripadnika, 8. 03. 1993., 855 pripadnika, a 1. 05. 1993. brigada je brojila 1190 pripadnika. (SVA MORH, GS HV, 7. gmtbr, Ratni dnevnik, knjiga 2., od 01. 01. 1993. do 31. 05. 1993.).

³¹ Intenzivna jednomjesečna obuka je počela 21. siječnja 1993. godine u 1. satniji 1mtb., u Varaždinu, dok kod ostalih postrojbi nije bilo moguće provesti obuku, jer je u tijeku bilo ustrojavanje. Obuka je provedena prema Naputku načelnika Uprave za obuku i odgoj GS OS RH, Petra Garaja. (SVA MORH, GS HV: 7. gardijska motorizirana brigada, Varaždin, Ratni dnevnik, Knjiga 2., od 01. 01. do 31. 01. 1993.).

³² Intervju s pukovnikom i zamjenikom zapovjednika 7. gmtbr «Pume» Ratkom Dragovićem.

³³ Prema obavještajnim podacima, vojska «Republike Srpske Krajine», tada je imala 10 motoriziranih brigada, 18 lakih pješačkih brigada, 3 pješačke brigade, 2 oklopne brigade, 3 mješovita artiljerijska puka, 3 pješačke brigade, 2 oklopne brigade, 3 mješovita artiljerijska puka, 5 mješovitih divizion, i mješovitu topničko-raketnu brigadu protuzračne obrane. Obavještajni podaci.

³⁴ Prema obavještajnim podacima ukupan broj ljudi činio je 1600 profesionalnih vojnika, 900 ročnih vojnika i oko 5500 – 6500 mobiliziranih vojnika, što je ukupno činilo oko 8-9000 pripadnika. Od tehnike raspolagali su s oko 90 – 100 tenkova, 45 – 50 oklopnih transportera, 110 – 120 topova i minobacača i 100 – 110 komada protuzračnog oružja i oruđa. (SVA MORH, GS HV: 7. gmtbr, reg. br. 4 Zapovjedništvo, 04 Odsjek za obavještajne poslove od 20. 05. do 12. 10. 1993., Obavještajni dnevnik, od 8. 06. do 31. 07. 1993., i Obavještajna izvješća od 7. 10. do 29. 12. 1993.).

Karlovačko bojište i uključi u borbena djelovanja³⁵. Karlovačko bojište u to vrijeme obuhvaćalo je područje općina Slunj, Ogulin, Vrginmost, Vojnić, Duga Resa i Karlovac. Bilo je to bojište od velike važnosti za Hrvatsku, obzirom da je vojska «Republike Srpske Krajine» («RSK») preko Korduna i Banovine te kninskog i ličkog područja pokušala presjeći Hrvatsku. Bio je to svojevrsni srpski odgovor na vojno-redarstvenu operaciju «Maslenica» koja je počela 22. siječnja 1993. godine³⁶. Presijecanjem na dva dijela, Hrvatska bi se našla strateški i operativno u vrlo nepovoljnoj situaciji. Upravo zbog toga je 3. veljače 1993., 1. i 2. satnija, 1. bojne Varaždinske brigade bila upućena na karlovačko bojište. Na karlovačkom bojištu u to vrijeme već je borbeno djelovala 1. gmtbr «Tigrovi». Zadaća 1. bojne bila je izviđanje prvih položaja na karlovačkoj bojišnici, od Karlovca pa sve do Generalskog Stola. Dne, 6. veljače 1993. godine, 1. satnija prebačena je u selo Lečće³⁷. Zadaća 1. bojne bila je ojačati borbene položaje na desnoj obali rijeke Mrežnice, te zapriječavanje eventualnog helikopterskog desanta Vojske Jugoslavije (VJ) u širem području Generalskog Stola, kao i za otkrivanje i uništenja izvidničko-diverzantskih taktičkih skupina neprijatelja, te isto tako biti spreman za protunapad. Težište ojačanja prednjih položaja bilo je oko mosta na Mrežnici u području naselja Katići³⁸. Na istoj borbenoj liniji, desno od smjera 1. pb 7. gmtbr položaje je držala 14. domobranska pukovnija kojom je zapovijedao bojnik Vladimir Katić. Pukovnija se popunjavala s područja okupiranog Slunja. Zadaću spajanja sa 1. pješačkom bojnomo (pb) na desnoj strani crte bojišnice imala je 2. bojna 14. domobranske pukovnije kojom je zapovijedao Jozo Tomljenović. Položaje na lijevoj strani napadne crte držala je 137. brigada HV-a iz Duge Rese

kojom je zapovijedao Josip Stojković. Idućeg dana ustrojeno je izdvojeno zapovjedno mjesto (IZM), Zbornog područja Karlovac, u jednoj kući u blizini magistralne ceste u Generalskom stolu. To IZM imalo je zadaću koordinacije sa snagama na tom prostoru u slučaju neprijateljskog prodora³⁹. Zbog složenosti situacije isti dan je iz Varaždina u Karlovac prebačena minobacačka bitnica 120 mm i maljutkaši iz tek ustrojene protuoklopne satnije 1. bojne⁴⁰. Sredinom veljače 1. bojna 7. gmtbr preuzela je borbene položaje od slunjske 14. domobranske pukovnije na položajima oko Mateškog sela, dok je druga satnija bila prema rasporedu u Karlovcu. Obzirom da su neprijateljske provokacije bile svakodnevne, te zbog boljeg funkcioniranja bojne i koordinacije sa zapovjedništvom u zoni svoje odgovornosti ustrojili su izdvojeno zapovjedno mjesto (IZM) u Mlinici pokraj rijeke Mrežnice. Sredinom srpnja 1993. prema zapovijedi načelnika GS HV, ustrojena je Operativna grupa 1 Ogulin, (OG 1) pod zapovjedništvom brigadir Marijana Marekovića. Zona odgovornosti OG 1 Ogulin, protezala se je između ZP Karlovac i ZP Rijeka, a postrojbe koje su se nalazile u zoni odgovornosti bile su 1. gmtbr «Tigrovi», 1/7. gmtbr «Pume», 14. domobranska pukovnija iz Slunja, 1. domobranska pukovnija iz Ogulina, 143. i 138. brigada HV-a⁴¹. Prema zapovijedi načelnika GS HV general zbora Janka Bobetka, 22. veljače 1993. godine izdana je zadaća da se ojačana pješačka satnija 7. gmtbr sa vodom tenkova, bitnicom za potporu, logistikom i drugim potrebitim dijelovima postrojbe tijekom 24/25. veljače prebaci kombinirano u rajon sela Sukošan kod Zadra⁴². Taktičkom skupinom na tom zadatku osobno je zapovijedao pukovnik Ivan Korade koji je zahtijevao da se iz 2. i 3. bojne čije je ustrojavanje bilo u tijeku izdvoje «svi provjereni i iskusni zapovjednici i gardisti koji su bili u 5. bojni, makar

³⁵ Isti dan Karlovačko bojište obišao je načelnik GS HV general zbora Janko Bobetko koji je istaknuo da nije zadovoljan dolaskom i smještajem koji je bio predodređen za 1. bojnomo 7. gmtbr. Dne, 3. veljače 1993. 7. gmtbr je brojila ukupno 655 pripadnika i ustroj je i dalje bio u tijeku. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr, SP, Operativni centar 7. gmtbr, Ratni dnevnik, knjiga 3.).

³⁶ Operacijom «Maslenica», kodnog imena, «Gusar 1», započela je 22. siječnja 1993. kada su hrvatske snage oslobodile Maslenički most, Novigrad i šire područje zračne Zemunik. Nositelj operacije bilo je Zborno područje Split koje je imalo zadaću razbiti srpske snage s područja Masleničkog Ždrila, presjeći prometnice Gračac-Obrovac i Benkovac-Knin. Za operaciju je angažirana 4. gardijska brigada, taktička grupa 112, dijelovi 113. brigade, specijalne postrojbe GS HV-a, 7. domobranska pukovnija i domobranske bojne Obrovac, Biograd i Benkovac. (SVA MORH, GS HV, Koncept izlaganja o operativnim pripremama HV [Za sastanak sa zapovjednicima 3. 01. 1993.], SVA MORH, GS HV, Zamisao za izvođenje operacije «Gusar1»; SVA MORH, ZZPS, Zapovjedništvo OZ Split, kl. 8/93-01/85, ur.br. 1080-01-93-2 od 19. 01. 1993., Zapovijed za napad; SVA MORH, ZZPS, IZM OZ Split i OG Zadar, kl. 8/93-01/44, ur. br. 1080-02-93-14 od 27. 01. 1993., Zapovijed za izvođenje obrambene operacije.).

³⁷ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr Ratni dnevnik, nadnevak, 6. veljače 1993. Postrojba je bila smještena u Lečću.

³⁸ Intervju s pukovnikom HV-a u miru Ratkom Dragovićem, zamjenikom Zapovjednika 7. gmtbr «Pume».

³⁹ Časnik za koordinaciju iz 1. mb na IZM ZP Karlovac bio je zapovjednik 1. mb Željko Nikić. Iz 137. brigade HV-a bili su postavljeni Renato Radočaj i Damir Polović, dok je u ime ZP-a Karlovac bio predviđen načelnik stožera ZP-a Karlovac Ivan Polović. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr Ratni dnevnik.); U Ratnom dnevniku (nadnevak, 7. 02. 1993.) između ostalog je zabilježeno: U tijeku je prijem novih pripadnika u 7. gmtbr te promidžba za popunu brigade; Tijekom dana nije bilo dojava o djelovanju neprijatelja na području ZP Karlovac i u zoni odgovornosti 1. mb 7. gmtbr; Danas se formirao IZM u s. Generalski stol; Od aktivnosti 1. pb 7. gmtbr na terenu ZP Karlovac, danas je obavljeno izmještanje MB 120 mm i «Maljutkaša»; Brojno stanje 7. gmtbr je 663 pripadnika; Brojno stanje 1. pb 7. gmtbr na terenu ZP Karlovac je 256 pripadnika. (SVA MORH, Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik, nadnevak, 07. 02. 1993.).

⁴⁰ SVA MORH, GS HV, Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik, nadnevak, 7. 02. 1993.

⁴¹ 1. bojna 7. gmtbr ostala je sve do 10. listopada 1993. godine na Karlovačkom bojištu, kada je bila vraćena u Varaždin. Dio topništva 1. mb 7. gmtbr sudjelovao je u vojno-redarstvenoj operaciji «Džep 93.» izvedenoj 9. 09. 1993. godine.

⁴² SVA MORH, GS HV Zapovijed načelnika GS HV, kl.8/93-02/04; ur.br.: 512-06-05-93-52 od 22. 02. 1993.

nismo znali kako će se ponašati pripadnici oklopne bojne, jer do tada u postrojbi nismo imali oklop»⁴³. U jutarnjim satima, započelo je prebacivanje taktičke skupine helikopterima smjerom Lučko – sjeverno od Karlovca – sjeverno od Ogulina – sjeverno od Senja – zatim iznad mora do Paškog mosta. Do podneva na zadarsko bojište prebačeno je 216 pripadnika 7. gmtbr., preko zapovjednika 2. mb Branka Predragovića. Motorizirani dio ojačane pješačke satnije prema Zadru krenuo je rutom: Varaždin – Zagreb – Josipdol – Brinje – Senj – Prizna – Žigljen – Zadar – Sukošan a na odredište je stigao 25. veljače 1993., oko 6.00 sati. Isti dan obavljena je primopredaja položaja između taktičke skupine, 7. gmtbr i 113. šibenske brigade HV-a i stavljena pod zapovijedanje 3. sektora. Prema Ratnom dnevniku od 25. veljače 1993. godine, ukupno 7. gmtbr je brojala 842 pripadnika, od toga u Karlovcu je bilo raspoređeno 256 a kod Zadra 216 pripadnika⁴⁴.

Zone odgovornosti taktičke «Varaždinske» skupine bila je triginometrijska točka (tt) 145 Stošja glavina i desno: Vlačine⁴⁵. Bilo je to područje nadležnosti Zbornog područja Split, čije je Izdvojeno zapovjedno mjesto (IZM) bilo smješteno u Poličniku⁴⁶. Zapovjedništvo taktičke skupine 7. gmtbr bilo je smješteno u Islamu Latinskom, neposredno u blizini crte bojišnice. Borbe oko Zadra početkom ožujka 1993. godine su se intenzivirale⁴⁷. Posebno žestok napad srpskih pobunjenika i VJ bio je na pravcu Zračne luke Zemunik i Zadra koji je svakodnevno bio granatiran. Zbog toga je zapovjednik ZP-a Split, Ante Gotovina, izdao zapovijed da se neprijateljske postrojbe odbace od zračne luke Zemunik i Zadra, te poravnaju crte obrane na prostoru Smilčića, jer su srpski pobunjenici na tom prostoru držali crtu obrane. Zadaća taktičke skupine je bila, ovladati naseljem Drače, na smjeru Suhovare – Drače – Čardak te izbiti na liniji tt 175 Čardak radi zauzimanja boljih taktičkih položaja za obra-

nu⁴⁸. Napad dviju skupina započeo je 4. ožujka 1993. ujutro u 8 sati na području tt Stošje glavine i naselja Drače. Neočekivano, srpski pobunjenici pružili su žestok otpor, tako da su hrvatske snage bile potisnute na početne položaje. U cilju nesmetanog povlačenja zapovjedbno je da se srpske položaje gađa tenkovskim i minobacačkim projektilima 82 i 120 mm kako bi se hrvatske snage pregrupirale i krenule u novi napad. Tijekom borbi uzrokom nesretnog slučaja došlo je do eksplozije mine MB 120mm u cijevi minobacača kojom prilikom je poginulo 5 pripadnika 7.gmtbr: Josip Pavličević, Ivan Kovačević, Mladen Poturiček, Darko Tomić i Marijan Zebec. Ranjeni pripadnici su bili: Damir Plantak, Krasnodar Kišur, Josip Merlak, Josip Novačić i Željko Habunek⁴⁹. Novi napad uslijedio je već 5. ožujka 1993. godine u 3.30 ujutro, smjerom Suhovare – Drače, međutim hrvatske postrojbe naišle su na minska polja kojom prilikom su ranjena dva hrvatska vojnika. Unatoč kraćem zastoju, nastavljaju s taktičkom zadaćom i potiskuju srpske pobunjenike do pola naselja Drače iz smjera Suhovare. Nakon nekoliko sati žestokih borbi uslijedio je snažan srpski protunapad gdje dolazi do žestokih borbi, «prsa u prsa». Hrvatske snage bile su na izmaku snaga, a preostala dva tenka koja su podržavali taktičku skupinu bili su teško oštećeni. Uslijedilo je panično povlačenje hrvatskih snaga iz poluokruženja u kojem su se našli. Od 23 pripadnika, 6 pripadnika je poginulo, 16 ih je bilo ranjeno a 1 je bio zarobljen⁵⁰. Zbog ozbiljnosti situacije, 11. ožujka 1993. Zadarsko bojište je posjetilo izaslanstvo načelnika GS HV na čelu s generalom Ivanom Basarcem, a 13. ožujka 1993. sa zadarskog bojišta u Varaždin vratila se taktička skupina kojom je zapovijedao satnik Branko Predragović⁵¹. U to vrijeme Sedma gardijska mehanizirana brigada «Pume» nastavila je sa popunjavanjem brigade. Tako prema «Ratnom dnevniku», na dan 16. ožujka 1993., 7. gmtbr brojala je ukupno 1038 pripadnika, od čega su 256 pripadnika bila su po zapovijedi raspoređena u ZP Karlovac⁵². Obzirom da napadi srpskih postrojbi na Zadarskom bojištu nisu jenjavali, načelnik GS HV general zbora Janko Bobetko, donio je zapovijed kojom se cijela 7. gmtbr, 7. lipnja 1993. ima prebaciti na Zadarsko

⁴³ Intervju s pukovnikom Ratkom Dragovićem, zamjenikom zapovjednika 7. gmtbr.

⁴⁴ SVA MORH, GS HV, Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik, nadnevak, 25. 02. 1993.

⁴⁵ SVA MORH, GS HV, Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik.

⁴⁶ Poličnik, je naselje u Zadarskoj županiji, 14 km sjeveroistočno od grada Zadra. Prema popisu stanovništva iz 2001., imao je 300 domaćinstava. U vrijeme Domovinskog rata jedan period bio je okupiran.

⁴⁷ Zbog specifične situacije, Zapovjedništvo 7.gmtbr je izdalo zapovijed zapovjednicima inženjerijskih grupa da osiguraju sve uvjete za nesmetano kretanje hrvatskih postrojbi, napose kroz neprijateljska minska polja. «Zadatak inženjerijske satnije, kao nosioca inženjerijskog osiguranja brigade postoji u bližem i daljnjem zadatku brigade. U bližem zadatku to je otvaranje prolaza u minskim poljima i grupama mina, u mogućem protuudaru neprijatelja brzo zaprečavanje težišnih pravaca napada neprijatelja, po izvršenju bliže zadaće brigade utvrđivanje dominantnih kota postrojbi i neprekidno održavanje svih komunikacija u funkciji». (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo inž. satnije 7. gmtbr, obrana, Državna tajna «Poskok 1», reg. br.1/1993.).

⁴⁸ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split kl.: 8/93-01/196, ur. br.:1080-01-93-147, Zapovijed od 02. 03. 1993.

⁴⁹ SVA MORH, GS HV, Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik, nadnevak, 4. 03. 1993.

⁵⁰ Poginuli su: Ivo Hruško, Dražen Obrstar, Ivica Uraić, Dražen Miljević, Stjepan Labaš i Veseljko Kreča. Ranjeni su: Željko Lončar, Željko Čerepinko, Nenad Knjaz, Vladimir Rušec, Mladen Križaj, Mladen Fijan, Darko Benkus, Radovan Žnidarić, Ivan Meštrić, Davor Žuti, Vladimir Miketek, Božidar Obrstar, Stipo Blažan, Siniša Deban, Darko Koprić i Pile Čurić. Zarobljen je bio Robert Herkov koji je 25. svibnja 1993. bio razmijenjen. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik, nadnevak, 5. 03. 1993.).

⁵¹ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik, nadnevak, 14. 03. 1993.

⁵² 1. 04. 1993., Brigada je brojala 1065 pripadnika, a 27. 04. 1993., 1190 pripadnika., (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik).

bojište⁵³. Cijela brigada sa opremom i tehnikom bila je prebačena na odredište 9. ožujka u večernjim satima, i bila je smještena u francuski kamp «Club Mediteranee», u Pakoštanima⁵⁴. Isti dan na večer u Zadru, održan je sastanak sa zapovjednikom Zbornog područja Split, brigadirom Antom Gotovinom, koji je izdao zapovijed 7. gmtbr o preuzimanju položaja koje je do tada dijelom držala 4. gmtbr u 4. sektoru u širem prostoru naselja Stankovci, od naselja Radašinovci kote 264 Zmijavača – naselje Pristeg (crkva) – naselje Budak – naselje Stankovci – naselje Velim, kota 188 Bobeštak⁵⁵. Sektor 4. imao je zonu odgovornosti lijevo Zrilići – Vrčvo tt 213 i desno tt 188 Bobeštak – naselje Prović. Zapovjedno mjesto Sektora bilo je u Biogradu na moru. Temeljem zapovijedi zapovjednika ZP Split, 10. lipnja 1993. u ranim jutarnjim satima izvršeno je detaljno izviđanje u četvrtom sektoru u širem prostoru s. Stankovci. Zadaći su nazočili zapovjednik 7. gmtbr., načelnik stožera brigade i zapovjednici bojni. Idući dan smješteno je Zapovjedništvo 7. gmtbr «Pume», sa svim potrebnim elementima koje karakterizira takvo zapovjedništvo⁵⁶. Jedanaestog lipnja 1993. u jutarnjim satima obavljeno je ukopavanje topničkih oruđa u zoni odgovornosti 55. domobranske bojne Benkovac koja je držala položaje na širem području naselja Stankovci, a 13. lipnja izvidnička satnija formirala je izvidničke osmatračnice u zoni interesa brigade. U popodnevnim satima 14. lipnja 1993. vojska «RSK-a» izvršila je raketni napad iz naselja Polače i Kakme sustavom «Orkan» po Biogradu i naselju Pakoštan. Tom prilikom poginulo je pet osoba, od toga su tri pripadnika specijalne postrojbe «Matija Vlačić» i dvije civilne osobe. Jedna haubička granata pala je na desetak metara od hotela «Kornati», gdje je bilo smješteno zapovjedništvo 7. gmtbr⁵⁷. Prema «Ratnom dnevniku» 7. gardijske

motorizirane brigade, vidljivo je da su se borbe vodile na svim položajima zadarskog zaleđa. Zbog učestalih napada neprijatelja, 15. lipnja 1993., pukovnik Korade donio je zapovijed o utvrđivanju i izradi skloništa na onim mjestima gdje do tada nisu postojala⁵⁸. Zbog bolje operativne uspješnosti i sinhroniziranog zapovjednog lanca, zapovjednik ZP Split izdao je zapovijed da se 55. domobranska bojna Benkovac, koja je držala položaje u naseljima Radašinovci, Pristeg, Budak, Stankovci, Bila Vlaka, Klarići i naselje Velim podredi 7. gmtr «Pume». Bojna je tada brojila 555 pričuvnika i 78 topnika mješovitog sastava benkovачke 55. domobranske bojne i biogradske 53. domobranske bojne⁵⁹. Šesnaestog lipnja 1993. srpski pobunjenici djelovali su po prvim položajima i naseljima Pristeg, Budak i Bila Vlaka. Pred večer srpski topnici otvorili su paljbu po Biogradu⁶⁰. Na prijedlog zapovjednika međunarodnih snaga generala Larsa-Erica Wahlgrena, i na temelju zapovijedi brigadira Ante Gotovine, 17. lipnja 1993. potpisano je primirje koje je zabranjivalo bilo kakve daljnje ratne aktivnosti⁶¹. Međutim unatoč potpisanom primirju već slijedeći dan kasno navečer protivnik je iz smjera naselja Morpolača ispalio četiri projektila iz minobacača 82 i 120 mm po naselju Stankovci.⁶² I idućih dana srpski pobunjenici su nastavili sa granatiranjem hrvatskih mjesta u zadarskom zaleđu. Prema «Ratnom dnevniku», unatoč potpisanom primirju srpski pobunjenici nastavili su s borbenim djelovanjima na svim bojišnicama. Tako 10. listopada 1993., srpski pobunjenici izvršili su napad na hrvatske položaje u predjelu Bila Vlaka, a 12. i 13. listopada «neprijatelj je u večernjim satima djelovao s brda Gromile iz protuzrakoplovnih topova»⁶³. Obzirom da su srpske postrojbe izvršile žestoki napad na području 2. sektora (naselja Ljubač i Debeljak), dio snaga 7. gmtbr prebačen je radi jačanja obrambene crte⁶⁴. Zapovijedju zapovjednika ZP-a Split, Ante Gotovine, 7. gmtbr., 28. listopada 1993. je preuzela položaje na vodičkom bojištu od 4. gmtbr, a predala položaje 112. brigadi HV-a u dotadašnjoj zoni odgovornosti na stankovačkoj bojišnici, kojom je zapovijedao bojni Mladen Fuzul⁶⁵. Bio je to uobičajen slijed radnji koje su provedene sukladno organiziranju i planiranju GS HV-a.

⁵³ SVA MORH, GS HV: Zapovijed načelnika GS HV, kl.: 8/93-02/04, ur.br.: 512-06-05-93-145, od 6. 06. 1993. Planirano je da se cijela brigada podijeli u tri dijela i prebaci u što kraćem roku na bojište. Prvi dio sastojao se od motornih vozila i njegovo prebacivanje išlo je cestovnim komunikacijama do luke u Rijeci. Drugi dio činili su tenkovi i borbena vozila pješništva koja su prevežena željeznicom do luke u Rijeci a zatim trajektima do Zadra. I treći, pješački dio prebačen je helikopterima iz Varaždina i Lučkog do Zadra.

⁵⁴ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik, nadnevak 9. 06. 1993. Brojno stanje 7. gmtbr na zadarskom ratištu bilo je 766 pripadnika.

⁵⁵ SVA MORH, GS HV, Zapovjedništvo ZP Split, kl.: 8/93-01/196, ur. broj: 1080-93-142, od 9. 06. 1993.

⁵⁶ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr., Ratni dnevnik, nadnevak 10. 06. 1993.

⁵⁷ Prema «Ratnom dnevniku», neprijatelj je granatama gađao i «Klub Mediteran», gdje su bili smješteni pripadnici 7. gmtbr. U 16.00 sati prilikom izviđanja šireg prostora s. Stankovci, ranjen je pripadnik izvidničke satnije Darko Profuntar. Ranjen je rasprskavajućom minom PROM-2. Zadobio je ozljede obje noge i lijeve ruke. Na položaju kod s. Lebić na Miljevačkom platou, prilikom izviđanja terena gardista Stjepan Đurić, zapovjednik voda u POTRD-u nagazio je na protupješačku minu. Zadobio je teške rane u predjelu kičme i obje noge. (SVA MORH, GS HV, Zapovjedništvo 7. gmtbr., Ratni dnevnik, nadnevak 14. 06. 1993.).

⁵⁸ SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, nadnevak, 15. lipnja 1993.

⁵⁹ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split kl.: 8/93-01/196, ur. br.: 1080-01-93-156, zapovijed od 15. 06. 1993.

⁶⁰ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik, nadnevak, 16. 06. 1993.

⁶¹ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split kl.: 8/93-01/196, ur.br.: 1080-01-93-162, zapovijed od 17. 06. 1993.

⁶² SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr, Ratni dnevnik, nadnevak 18. 06. 1993.

⁶³ SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, nadnevak, 12.-14. 10. 1993.

⁶⁴ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl. 8/93-01/196, ur. br.1080-01-93-413 od 14. 10. 1993., Zapovijed.; Prebačena je jedna pješačka satnija i minobacačka bitnica iz 2. pb, izvidnička satnija, dva voda tenkova (šest posada) i vod haubica. Brojno stanje 7. gmtbr bio je 1485 pripadnika, od toga na terenu ZP Split bilo je 1029 pripadnika. (Ratni dnevnik, nadnevak, 14. 10. 1993.).

⁶⁵ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl. 8/93-01/196, ur.br. 1080-01-93-454, Zapovijed od 28. 10. 1993.

SUDJELOVANJE 7. GMTBR U ZAVRŠNIM OPERACIJAMA HV-a

Krajem ožujka 1994. godine u Zagrebu, u prisutnosti predstavnika međunarodne zajednice potpisan je sporazum o prekidu bojnih djelovanja i razdvajanja snaga između sukobljenih strana u Republici Hrvatskoj⁶⁶. Rezultati primjene toga sporazuma bili su zanemarivi naprosto zato, jer pobunjeni Srbi se istoga nisu pridržavali. Napretka nije bilo ni u pregovorima o trajnom političkom rješenju sukoba. Objavljivanjem svoje namjere o nastavku integracije s ostalim srpskim područjima, lokalne vlasti u Kninu blokirale su svaku mogućnost političkih pregovora. U isto vrijeme, u Bosni i Hercegovini (BiH) su trajali oružani sukobi između Hrvatskoga vijeća obrane (HVO-a) i Armije Bosne i Hercegovine (Armija BiH-a) što je omogućilo srpskoj strani da pod kontrolom drži više od 70 posto prostora Bosne i Hercegovine. Dne, 1. ožujka 1994. u Washingtonu potpisan privremeni sporazum između predstavnika hrvatskog i bošnjačko – muslimanskog naroda o ustrojstvu Bosne i Hercegovine na federativnim osnovama i o njezinu stupanju u konfederativni savez s Hrvatskom. Tim sporazumom stvoreni su bili uvjeti za vojnu suradnju HVO-a i Armije BiH-a, što je promijenilo odnos snaga i stvorilo povoljnu klimu za rješenje krize. Nakon potpisivanja Washingtonskog sporazuma između Muslimana i Hrvata, srpskoj strani ponuđeno je da uđe u konfederalne odnose, ali su oni takvu mogućnost odbili. Nedugo zatim, Srbi su započeli napadati zaštićena područja Goražda i Srebrenice, čime su direktno bili ugrozili civilno stanovništvo⁶⁷. Zbog učestalih srpskih napada 26. listopada 1994. Armija BiH-a je pokrenula opsežnu vojnu operaciju u zapadnoj Bosni, zajedno sa snagama Hrvatskog vijeća obrane (HVO) kada je oslobođen širi prostor Kupresa, koji je bio značajno strateško područje što je povezivao cestovni smjer Split – Tomislavgrad – Kupres – Bugojno – Zenica – Tuzla kroz sjevernu i srednju Bosnu. Tijekom studenog, srpske postrojbe izvršile su napad na bihačko područje u koordinaciji s postrojbama Srpske Vojske Krajine (SVK) i Abdićevim paravojnim postrojbama iz Velike Kladuše. Operacija je bila toliko snažna da je izgledalo da će Bihać pasti svakoga trenutka⁶⁸. Zbog toga je donesena odluka da se pokrene vojna operacija «Zima 94» koja je imala za svrhu, slabljenje i zaustavljanje neprijateljske ofenzive na Bihać i stvaranje povoljnog strategijskog prostora za oslobođenje dijelova RH-a i BiH-a pod nadzorom

pobunjenih Srba. Sredinom studenoga 1994., ZP Split dobilo je zadaću pokrenuti napadačke akcije na planinskom masivu Dinari i tako rasteretiti pritisak srpske vojske na Bihać⁶⁹. U operaciji koja je započela 24./25. studenoga 1994. sudjelovale su 4. gmtbr, gardijska brigada HV-a, 126. domobranska pukovnija, 80. domobranska pukovnija HVO, 114. brigada HV-a, Prvi hrvatski gardijski zdruk, 22. diverzantski odred HVO-a, Specijalne postrojbe MUP-a Hrvatske Republike Herceg Bosna i 7. gmtbr HV.

U vremenski vrlo nepovoljnim uvjetima 7. gmtbr je bila da na prostoru planine Velikog i Malog Troglava – Velika Glavica – Sajković te je 7. prosinca izvršila taktički pomak i zauzela tt Bat i Srt, a 12. prosinca postrojbe 7. gmtbr dostižu pravac V. Duvjakuša – V. Torine – Srt – V. Poljanice – D. Kazanci – Jasenovac – Vrbica – Jasenje – Staretina – Radanovački vrh – Javorova kosa – M. Golija – V. Golija. Iako je operacija trajala punih 27 dana, srpske postrojbe su bile u potpunosti razbijene. Oslobođen je prostor širine 10 km, dubine 20 km, ukupne površine 200 km²⁷⁰.

Razdoblje zime 1995. godine na političkom planu bio je poznato po pojačanim inicijativama i različitim pregovaračkim nastojanjima u kojima su događaji na Dinari po pravilu bili središnja tema. Sukladno sporazumu početkom siječnja 1995., dijelovi postrojbi 7.gmtbr bile su izmještene iz ZP Split na izvršenje bojnih zadaća u zonu odgovornosti Operativne grupe (OG) Livno⁷¹. Zbog posebne djelatnosti srpskih postrojbi na Dinari, donesena je odluka da se vojnom operacijom «Skok 1», iznenadnim i kratkim napadom snaga u obrani zauzmu povoljniji taktički položaji u području od Zelenog brda do Crvene grede, (tt 1450) sa položaja na Dinari zauzetih tijekom zime 94./95. Zadaća je bila približiti se neprijateljskim uporištima zapadno od planine Dinare, (na prostoru Uništa i Cetine), i staviti ih pod paljbenu nadzor. Zatim osigurati lijevi bok snaga na Dinari i spriječiti mogućnost neprijateljskog napada iz smjera Kijevo – Uništa⁷².

Vojnu akciju «Skok 1» izvela je 7. gardijska brigada zajedno sa 126. domobranskom pukovnijom i ostalim snagama potpore,

⁶⁶ Grupa autora, *Stvaranje hrvatske države i Domovinski rat*, Zagreb 2006., 380.

⁶⁷ Dne, 17. svibnja 1994. Srbi su zapriječili prolaz humanitarnih konvoja namijenjenih Bihaću, sa ciljem vršenja pritiska na taj grad. Večernji list, 18. svibnja 1994., 7.

⁶⁸ U scenariju pada Bihaća, u ruke bosanskih Srba, Hrvatska bi se tada našla izravno ili neizravno u strateški i operativno vrlo nepovoljnoj situaciji, a pregovori na razini Kontaktne skupine poprimili bi drugačiji smjer. Nestajanjem Bihačke enklave Republika Srpska Krajina i Republika Srpska bile bi čvrsto povezane, otvorila bi se prometna komunikacija Beograd-Banja Luka-Knin, i time promijenili političke pregovore u drugom smjeru.

⁶⁹ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo Zbornog područja Split, kl.:8/94-01/01, ur.br. 1080-01-94-180 od 16. 11. 1994., Zapovijed za napadaj; A. GOTOVINA, *Napadajni bojevi i operacije HV i HVO (hrvatskih snaga)*, Knin 1996., 25. – 32.

⁷⁰ U operaciji «Zima 94.», 29 pripadnika HV i HVO je poginulo, 19 teško a 39 lakše ranjeno, dok su 3 nestala. (A. GOTOVINA, *Napadajni bojevi i operacije HV i HVO (hrvatskih snaga)*, Knin 1996., 187.

⁷¹ Sukladno zapovijedi načelnika GS HV kl: 8/94-02/04; ur. br: 512-06-05/01-94-365 od 25. 12. 1994., te zapovijedi Zapovjednika OG Livno, kl. SP 8/94-01/17; ur.br. 1080-01-94-59 od 27. 12. 1994., 7. gmtbr nalazila se je na izvršenju bojnih zadaća u zoni odgovornosti OG Livno. Brojno stanje 7. gmtbr 1. 01. 1995. bio je 1769 pripadnika, od toga 146 časnika, 240 dočasnika i 1383 gardista. (SVA MORH, GS HV, kl. SP Obrana, Vojna tajna «Rebusom», 8/94-01/01; ur. br.: 3112-03-T-95-733, Tribunj, 02. 01. 1995.).

⁷² SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gbr, Ratni dnevnik, nadnevak 10. 12. 1995., reg. br. 4/1995.

i to kao jednodnevni boj⁷³. U to vrijeme dio 7.gmtbr je držala položaje i izvodila aktivnu obranu na Dinari. Operacija je izvedena 7. travnja 1995. godine da bi u večernjim satima 7. gmtbr dostigla crtu: Bunjevačko brdo tt 1849 – Marino brdo tt 1789 – Veliki bat – Jančiji vrh tt 794 – Slime tt 1762 – Jakelići dolac – Velika glavica⁷⁴. Srpske postrojbe su u više navrata pokušale u protunapadu vratiti izgubljene položaje ali bez uspjeha. Snažnim topništvom Srbi su djelovali iz sela Cetina po 7. gmtbr ali bez većih uspjeha. Iako se akcija odvijala u teškim vremenskim uvjetima, od minus 15 do minus 30 stupnjeva celzijusa u potpunosti je bio realiziran njezin cilj. Oslobođen je teritorij površine od 75 km četvornih, došlo je do bočnog širenja hrvatskih postrojbi prema zapadnoj strani i na taj je način sigurnost hrvatskih postrojbi na Dinari postala je stabilnija, napose istočna strana Livanjskog polja koja je bila potpuno sigurna⁷⁵. Operacija «Skok 1» je bila preduvjet daljnjim operacijama koje su uslijedile te oslobađanje glavnog uporišta pobunjenih Srba, grad Knin.

Nakon potpisivanja «Splitskog sporazuma», 22. srpnja 1995., između Vlade RH-a i Federacije BiH, bili su stvoreni svi uvjeti da se planira i provede još jedna napadajna operacija na teritoriju BiH. Od posljednje operacije «Skok 2» na prostoru Dinare i Šatora srpske snage su izvršile reorganizaciju i utvrdile crtu obrane. Plan HV-a je bio da se izvede vojna operacija «Ljeto 95.» na dva glavna međusobno odvojena, ali usko vezana smjera, s više pomoćnih smjerova⁷⁶. Prvi smjer Livanjsko polje – Bosansko Grahovo s ciljem obuhvatnim manevrom preko Marina brda i Obljaja te sjevernim padinama Dinare okružiti i osloboditi Bosansko Grahovo. Drugi smjer: Šator planina – Glamoč s ciljem obuhvatnim dubokim probijem s Šatora izbiti na prometnicu Glamoč – Bosansko Grahovo i onda naglim skretanjem udesno, Glamoč dovesti u poluokruženje, odsjeći srpske postrojbe na Staretini i time ih prisiliti na uzmak. Napadajna operacija započela je 25. srpnja 1995. godine u 5.00

sati iznenadnim i energičnim napadajem pješništva uz jaku oklopnu i topničko – raketnu potporu⁷⁷. Na pravcu Livanjsko polje – Bosansko Grahovo bila je angažirana 7. gmtbr koja je zajedno sa 81. bojnomo, uspjela probiti crtu obrane srpskih snaga te doći nadomak Bosanskog Grahova⁷⁸. Već slijedećeg dana, 7. gmtbr uspjela je razbiti srpske postrojbe na smjeru: Borova glava tt 1266 – Hajdučka glava, a pomoćnim snagama na smjeru: Trifunovića glava – Stranjik⁷⁹. Napadnim djelovanjem 7.gmtbr uspjela je 27. srpnja razbiti srpske postrojbe i ovladati crtom Čurlik tt 1447 – Crljena ploča tt 1219 – Vodena peč – V. Janja tt 948 – rajon Isjek tt 807 – Grla⁸⁰. Tri dana poslije, 7. gmtbr i pridružene joj snage ušle su u Bosansko Grahovo i prisilile srpske snage na povlačenje u smjeru Drvara⁸¹. Zauzimanjem Bosanskog Grahova hrvatske snage izbile su na prilaze Kninu i presjekle jedinu komunikaciju koja iz Knina preko Drvara vodi prema Banjoj Luci. Nakon stabiliziranja bojišnice na dostignutim položajima od prijevoja Derala do Kupreškog polja, započele su pripreme za operaciju «Oluja»⁸². Nakon stvorenih uvjeta i izvršenih priprema 4. kolovoza 1995. godine započela je vojno – redarstvena operacija «Oluja» u kojoj je sudjelovala i 7. gmtbr. «Pume» iz Varaždina, koja je zajedno sa 4. gmtbr, djelovala na

⁷³ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo Zbornog područja Split, kl.: SP 8/95-01/01, ur. br. 1080-01-95-75 od 4. 04. 1995., Zapovijed za napadaj; SVA MORH, 7. gmtbr HV: 7. gardijska motorizirana brigada od 7. 04. 1995., Dnevno operativno izvješće; A. GOTOVINA, *nav.dj.*, 38-44.

⁷⁴ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl.:SP 8/95-01/01; ur. br.:1080-01-95-39 od 07. 03. 1995.god.; zapovijed Zapovjednika OG Livno, kl.SP 8/95-01/17; ur.br. 1080/5-01-95-47 od 08. 03. 1995., Brojno stanje pripadnika 7. gbr bilo je 2025 od toga je na terenu OG Livno bilo 1745 pripadnika. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gbr, Ratni dnevnik, nadnevak, 08. 04. 1995., reg. br.: 4/1995.).

⁷⁵ U operaciji su poginuli Robert Raić, pripadnik 14. topničkog raketnog divizijuna i Ivan Krajnik pripadnik 7. gmtbr. (SVA MORH, GS HV: 7. gmtbr HV: Ratni dnevnik).

⁷⁶ Operacija «Ljeto 95» idejno je začeta u Zapovjedništvu Zbornog područja Split. Topničko – raketne postrojbe bile su uvježbane su za brzo prebacivanje i premještanje paljbenih položaja. Da bi topništvo bilo učinkovitije, spojene su u jedinstven sustav upravljanja paljbom. Obavještajna služba je prikrla stvarne aktivnosti hrvatskih postrojbi, koristeći se medijima prikazivane su snimke da su 4. i 7. gmtbr na odmoru.

⁷⁷ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl.:SP 8/95-01/17; ur. br.: 1080-02-95-273 Zapovijed od 23. 07. 1995.).

⁷⁸ Osim 7. gmtbr u operaciji «Ljeto 95» su sudjelovale 1. gbr HV-a, 4. gbr, 9. gbr, 1.Hrvatski gardijski zdruk, 114. br. HV-a, 81.br HV-a, 1.gbr HVO, 2. gbr HVO, 3. gbr HVO i specijalne postrojbe MUP-a Herceg Bosne. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo Zbornog područja Split, Zapovjedništvo Operativne grupe Sjever, kl.: SP 8/95-01/07, ur. br.: 1080-01-95-294 od 25. 07. 1995., Zapovijed za napad).

⁷⁹ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr Ratni dnevnik, knjiga 4, od. 01. 07. do 31. 07. 1995., nadnevak, 26. 07. 1995., reg. br.: 4/1995.

⁸⁰ SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, nadnevak, 27. 07. 1995.

⁸¹ Oslobođeno je područje ukupne površine oko 1600 četvornih kilometara uključujući gradove Bosansko Grahovo, Glamoč. U operaciji «Ljeto 95» 18 pripadnika je poginulo, 26 teško i 129 lakše ranjeno. (SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, nadnevak, 25. - 28. srpnja 1995.; A. GOTOVINA, *nav.dj.*, 187).

⁸² Operacija «Oluja» se je odvijala kroz četiri sektora: sektor Banovina, Kordun, Lika i Dalmacija. Sektor Dalmacija se nalazio pod zbornim područjem Split. Operacija «Oluja» je pokrenuta zbog nekoliko razloga: okupacije značajnog dijela hrvatskog teritorija, koja je trajala 4. godine, zbog ugroženosti Bihaća koji se nalazio pred samim padom i mogućnosti da se Republika Srpska i Republika Srpska Krajina teritorijalno ujedine, što Republika Hrvatska nije mogla niti zbog strateških niti zbog geopolitičkih razloga takvo nešto dopustiti, zbog neuspješne primjene mandata UNPROFOR-a i UNKRO-a, zbog pogrešne usmjerenosti mirovnog procesa i stalnog popuštanja Međunarodne zajednice prema beogradskim vlastima koje su stajale iza okupacije kao i zbog neuspjela četverogodišnjeg pregovora koji su rezultirali odbijanjem Srba da prihvate mirni povratak u državnopravni sustav RH-a. (Davor MARIJAN, *Oluja*, Zagreb 2007., A. GOTOVINA, *Napadajni bojevi i operacije HV i HVO (hrvatskih snaga)*, Knin 1996.).

pravcu Dinara – Knin sa zadaćom da oslobode grad Knin⁸³. Na taj način presjekla bi se izravna komunikacija Grahova i Knina, a preostala komunikacija koja od Knina ide prema Donjem Lapcu držala pod topničkom vatrom. Kao temeljnu zadaću oslobađanja grada Knina, dobile su 4. i 7. gardijska brigada⁸⁴. U operaciji Grahova prvi put su paralelno u borbu uvedene dvije gardijske brigade, i to je bilo vrlo uspješno⁸⁵. Već prvog dana srpske postrojbe bile su u potpunosti razbijene na svim smjerovima napadnih djelovanja. S istočne i sjeverne strane Dinare i južne strane iz smjera Miljevaca, kao i smjerom selo Putičanje – selo Čista Mala – Bribir⁸⁶. Obrana srpskih postrojbi pretvorila se je u niz nepovezanih i slabo usklađenih obrambenih akcija. Oslobađanje Knina započelo je 5. kolovoza u 5.00 sati ujutro a završilo već u 11.00 sati. U Knin su prvi ušli pripadnici 7. gmtbr «Pume» iz Varaždina čiji je zapovjednik Ivan Korade, izvjesio hrvatski barjak⁸⁷. Zatim su ušli pripadnici 4. gmtbr pod zapovjedništvom Damira Krstičevića. U slijedeća tri dana bio je oslobođen cijeli okupirani prostor bivše «Republike Srpske Krajine», i tako srušen san o «velikoj Srbiji»⁸⁸. Nakon kraćeg odmora i po-

pune postrojbi 4. i 7. gbr zajedno sa 2/9. gbr i 1. HGZ raspoređeni su na crtui: Gračac – Otrić s kojeg je slijedećeg dana otpočeo završni dio napadajne operacije za oslobađanje i posljednjeg dijela teritorija u području odgovornosti ZP Split. Mjesec dana nakon završetka operacije «Oluja», 8. rujna 1995. godine započela je nova vojno – redarstvena operacija pod nazivom «Maestral»⁸⁹ u kojoj su ponovno angažirane elitne postrojbe između kojih i 7. gmtbr «Pume» iz Varaždina⁹⁰. Sama operacija je planirana u Kninu a zapovijedanje operacijom odvijalo se sa zapovjednog mjesta hrvatskih snaga u selu Vrbi kod Glamoča. Operacija je imala strateški značaj jer je iz dva smjera ugrožavala Banja Luku što je bosanske Srbe dovelo u nezavidnu situaciju. Cilj operacije «Maestral» bio je razbiti i potisnuti srpske snage od oslobođenih mjesta: Kupres – Glamoč – Bosansko Grahovo, a grad Livno osigurati od dometa dalekometnog topništva i raketa i na taj način osigurati uvjete za naseljavanje i povratak prognanika. Zadaća 7.gmtbr je bila da na pravcu Revenički vrh (tt 1271) – Bajića kosa potisne srpske snage što je i uspjela. Slijedećeg dana operacije, 7. gmtbr je uspjela dostići zadanu crtui, Ovčara (tt 1576) – Vrbiljanski vrh – selo Jasenovi potoci (tt 838) – Donja Podgorja.⁹¹ Desetog rujna 7. gmtbr je napredovala i dostigla zadanu crtui Jasenovi potoci – Borovica. Srpske postrojbe, iako slabo organizirane i djelomično razbijene i dalje su pružala žestok otpor, koji se naročito osjetio iz smjera Blagaja. Jedanaestog rujna 7. i 4. gmtbr bile su upućena na odmor a

⁸³ Zadaća Zbornog područja Split imala specifičnosti u odnosu na ostale hrvatske operativne sastave. Operacija je provedena pod kodnim imenom «Kozjak 95.», i bila je podijeljena na četiri operativne grupe (Zadar, Šibenik, Sinj i Sjever). Operacijom je zapovijedao general Ante Gotovina. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo Zbornog područja Split, kl: SP 81/95-01/01, ur. br: 1080-01-95-72/2 od 01. 08. 1995., Zapovijed za napad).

⁸⁴ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl.:SP 8/95-01/01; ur. br.:1080-01-95-72/2 od 01. 08. 1995. Zapovijed za napad.

⁸⁵ Ante GOTOVINA, *Napadajni bojevi i operacije HV i HVO (hrvatskih snaga)*, Knin 1996., 73.

⁸⁶ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gbr, Ratni dnevnik, nadnevak, 04. 08. 1995.

⁸⁷ Prema Ratnom dnevniku pripadnici 7. gbr u Knin su ušli u 9.30 sati, te su zajedno sa 4. gbr izvršile čišćenje grada od zaostalih četničkih snaga i zaposjele crtui: Onisimovo predgrađe – Vrbnik – Šarena jezera – Topolje – Barlovačka k. U 10.00 sati postavljen je državni barjak na tvrđavu u Kninu. Slijedećeg dana u 16.30 sati Knin i IZM 7. gbr posjetio je Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman u pratnji potpredsjednika vlade i ministra vanjskih poslova dr. Mate Granića, ministra obrane Gojka Šuška, predsjednika Sabora dr. Nedjeljka Mihanovića i drugih visokih gostiju. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gbr, Ratni dnevnik, nadnevak, 05. i 06. 08. 1995., reg. br.:4/1995.).

⁸⁸ Jedna od najbitnijih zadaća operacije «Oluja» bio je oslobađanje Knina, kao glavnog objekta napadaja. Postrojbe ZP Split su u samo petu dana oslobodile Benkovac, Obrovac, Drniš, Vrliku i cijeli prostor sjeverne Dalmacije i time potpuno razbile 7. Kninski korpus vojske «RSK». Cijela fronta u napadaju je bila duga 80 km zračne crte smjerom istok – zapad, a po dubini zadaće iznosila je 50 km zračne crte sjever – jug. Oslobođen je prostor ukupne površine oko 4000 kilometara kvadratnih. U operaciji «Oluja» na svim sektorima, poginulo je ukupno 228 pripadnika, nestalo 15, a ranjeno 1205 pripadnika HV-a. Na sektoru Jug, ZP – Split prema podacima zdravstvene struke (službe) Zapovjedništva područja Split, u periodu od 4. – 12. 09. 1995., poginulo 20, ranjenih /teže/ 47, ranjenih (lakše) 141, nestalih 1. (SVA MORH, GS HV:

Zapovjedništvo ZP Split, kl.: SP 81/95-01/19, ur. br.: 1080-01-95-56 od 15. 08. 1995., Raščlamba napadne operacije «Kozjak 95»).

⁸⁹ Sukladno zapovijedi Zapovjednika ZP Split 7. gbr je u 6.00 sati započela sa napadnim djelovanjima na glavnom smjeru napada: Glamočko polje – s. Mliništa. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl. SP 8/95-01/01, ur. br.:1080-01-95-155-1, Zapovijed od 04. 09. 1995.).

⁹⁰ Temeljem zapovijedi Zapovjednika ZP Split pripadnici 7. gbr nalazili su se već od 09. 08. 1995. godine na terenu Operativne Grupe Sajković u sastavu interventnih snaga na mogućim pravcima djelovanja. Istovremeno vršene su pripreme brigade za izvođenje napadnih borbenih djelovanja sukladno zapovijedima. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl.:SP 8/95-01/17, ur. br.:1080-01-95-363 Zapovijed od 09. 08. 1995., Zapovjedništvo ZP Split, kl.: SP 8/95-01/01, ur. br.:1080-01-95-155., Zapovijed od 01. 09. 1995.).

⁹¹ Tijekom prvoga dana borbenih djelovanja, 7. gbr je uspjela ovladati slijedećim objektima: Revenički vrh tt 1486 – tt 1478 – Opaljeni do k. 1299 – k. 1103 – tt 1271 – rajon Tarbuci; rajon Debeljak - rajon Kuljakuša k. 1398 – Petrekuša – Bajića kosa tt 1610. Tijekom izvođenja borbenih djelovanja dana 08. i 09. 09. 1995., poginuli su Božidar Horvat, rođ. 30. 09. 1970. i Damir Golubić, rođ. 29. 12. 1974., a ranjeni su Srećko Sanković, Goran Modrić, Ivica Modrić, Albin Vrbanić, Krešimir Šimurina, Ivica Novoselac, Mario Ilievski, Radovan Benčić, Marko Dubovečak, Miroslav Čudić i Damir Kozlinger. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gbr. Operativni centar 7. gbr, Ratni dnevnik, knjiga 4., nadnevak, 8. i 9. 09. 1995.).

njihove položaje su preuzele ostale postrojbe⁹². U drugoj fazi vojno-redarstvene operacije «Maestral», uključena je 2. bojna 7. gmtbr iz sela Halapića i uvedena istočno od Drvara zajedno sa 126. domobranskom pukovnijom (dp) s ciljem zajedničkog izvođenja bočnog napadaja na tom djelu bojišnice. Snage 2/7 gmtbr i 126. dp bile su raspoređene smjerom Velika Župa – selo Mrde – selo Mokronoge – Drvar – Oštrelj⁹³. U to vrijeme postrojbe 5. korpusa armije BiH približile su se Bosanskom Petrovcu. Bio je to znak da operacija ulazi u svoju završnicu. Iduća dva dana srpske postrojbe bile su postupno poražene na svim napadnim pravcima i planirani cilj je bio ostvaren. U napadnoj operaciji «Maestral» hrvatske snage su oslobodile tri velika grada, Šipovo, Jajce i Drvar. Oslobodena su i dva najznačajnija planinska prijevoja na putovima koji od Banja Luke vode ka moru – Oštrelj i Mlinište, kao i planine Vitorog, Demirova, Jastrebnjak, Klekovača. Snage 2. krajiškog korpusa potpuno su bile razbijene i prvi put su se ispred hrvatskih snaga našle razbijene četničke snage na najužem prostoru, širine svega 40 km između rijeke Sane i rijeke Ungar⁹⁴. Za osam dana napadajne operacije oslobođeno je oko oko 2500 kvadratnih kilometara teritorija. Nakon operacije «Maestral» hrvatske snage bile su spremne za operaciju «Južni potez». Bila je to posljednja u nizu operacija hrvatskih snaga koja je započela 8. listopada a završila 12. listopada 1995. godine. Sukladno zapovijedi Zapovjednika Zbornog Područja Split, od 04. 10. 1995. izvršeno je izmještanje 7. gbr na području Šipova⁹⁵. Cilj operacije bio je «uništiti neprijatelja na području Mrkonjić Grada, osloboditi sam Mrkonjić Grad, Podrešničko polje i HE «Jajce – 3» (Boćac), te staviti pod nadzor sve putove koji vode prema Banja Luci»⁹⁶. Isto tako cilj je bio uspostaviti crtu obrane na padinama planine Manjače da bi se na taj način došlo u što povoljniji položaj s kojih bi se uspješno nastavile operacije za oslobađanje Banja Luke.

Operacija «Južni potez» poduzeta je i poradi zaustavljanja srpske ofenzive u sjeverozapadnoj Bosni, gdje je Armija BiH-a počela gubiti područja oko gradova Bosanski Novi i Ključ. Sama operacija je izvedena u vrijeme bošnjačko-srpskih nesporazuma oko primjene Sporazuma o prekidu bojnih djelovanja, razdvajanja snaga oko Sarajeva i opskrbe toga grada plinom i električnom energijom. Glavne udarne hrvatske snage činile su

7. gmtbr «Pume» iz Varaždina⁹⁷ i 4. gmtbr i njima pridružene snage⁹⁸. Već prvoga dana 7. gmtbr koja je djelovala na pravcu s. Stupari bila je izložena žestokoj topničkoj vatri iz smjera sela Liskovica, Bjelajci i Šehovci. Iz istoga smjera srpske snage su pokušale izvesti dva protunapada, ali bez uspjeha. Pred kraj prvoga dana hrvatske snage ostvarile su početne uspjehe i dostigle zadane ciljeve⁹⁹. Sedma gardijska brigada «Pume», ušla je u selo Stupari (tt 634), 4. gmtbr u selo Podšiljak (tt 767) kao i ostale pridružene postrojbe¹⁰⁰. U ranim jutarnjim satima 10. listopada hrvatske snage su nastavile napadati na svim smjerovima. Snage 7. gmtbr približile su se HE «Jajce – 3», snage 4. gmtbr bile su jako blizu planine Manjača a 1. Hrvatski gardijski zdruk, zauzeo je Čadaivicu. Temeljem zapovijedi Zapovjednika ZP Split, 7. gmtbr je nastavila sa napadnim djelovanjem na glavnom pravcu napada Mrkonjić Grad sa sjeveroistočne strane, te je isti dan oslobođen i Mrkonjić grad i Podrašničko polje¹⁰¹. Na kraju dana se moglo utvrditi kako su glavne snage u napadaju ostvarile dobivene zadaće i kako su stvoreni uvjeti za uvođenje svježih snaga, što je i zapovjedbano. U području odgovornosti 7. gmtbr i 4. gmtbr uvedene su 1. i 2. gbr HVO, a u područje odgovornosti 1. HGZ i 126. dp uvedena je 3. gbr HVO-a¹⁰². Napadajna operacija «Južni potez» završila je 11./12. listopada 1995. godine uz sve ostvarene ciljeve. Sukladno zapovijedi Zapovjednika ZP Split 7. gmtbr je nakon dostizanja crte krajnje zadaće i posjedanja taktičkih pogodnih pozicija, predala crte bojišnice postrojbama 2. gbr HVO te otpočela izvlačenje u rajone razmještaja¹⁰³. U završnom danu operacije poginuli su Darko Filipović i Milan Gajević, a

⁹² SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl. SP 8/95-01/15, ur.br.: 1080-01-95-21, Zapovijed od 11. 09. 1995.; Zapovjedništvo OG Sjever, kl.: 8/95-02/03; ur. br.:1402-03-95-449, Zapovijed od 11. 09. 1995.

⁹³ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, Izdvojeno Zapovjedno mjesto Knin, kl. SP 8/95-01, ur. br. 1080-01-95-155-1 od 4. 09. 1995., Zapovijed za napadnu operaciju.; A. GOTOVINA, *nav. dj.*, 86.-99.

⁹⁴ U operaciji «Maestral» poginulo je 55, teže ranjeno 67 a lakše ranjeno 110 pripadnika HV-a. (A. GOTOVINA, *Napadajni bojevi i operacije HV i HVO (hrvatskih snaga)*, Knin 1996., 187.

⁹⁵ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl.: SP 8/95-01/15, ur. br.: 1080-01-95-73, Zapovijed od 04. 10. 1995.

⁹⁶ SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl.: SP 8/95-01/15, ur.br.: 1080-01-95-73, Zapovijed od 04. 10. 1995.

⁹⁷ Sedma gardijska brigada, 10. listopada brojila je 2049 pripadnika (SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, Zapovjedništvo, 03-ONP, Ratni dnevnik 7. gbr, reg. br.4/1995., nadnevak, 10. 10. 1995., u potpisu Načelnik Stožera: bojnik Emil Crnčec).

⁹⁸ Pridružene snage bile su 1. Hrvatski gardijski zdruk (HGZ), 1., 2., 3. gardijska brigada HVO, 1. Hrvatski gardijski zdruk, 72. bojna Vojne policije, Satnija taktičkih snajpera 112., 113., i 141. brigade HV-a, 6., 7., 15., 126., 134., i 142. domobranska pukovnija (dp) HV-a, 10. topničko-raketni puk HVO-a, 14. i 20. topnički divizion HV-a, Specijalne postrojbe MUP-a HR HB, 60. gardijska desantna bojna i 22. diverzantski odred HVO. (A. GOTOVINA, *Napadajni bojevi i operacije HV i HVO (hrvatskih snaga)*, Knin 1996., 103.-112.).

⁹⁹ Prvog dana borbenih djelovanja poginula su trojica pripadnika 7. gbr, Stjepan Maljak, rođ.11. 04. 1964., Dean Ivančin, rođ. 17. 07. 1964., i Nenad Solina, rođ. 27. 01. 1975., a ranjena su 22 pripadnika, od toga 2 vrlo teško, 3 teže a ostali lakše. (SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gbr, Operativni centar 7.gbr, Ratni dnevnik, knjiga 4, nadnevak, 09. 10. 1995.).

¹⁰⁰ Prilikom bojnih djelovanja poginuli su Stjepan Maljak, Dean Ivančin i Nenad Solina. Ranjeno je 22 pripadnika. (SVA MORH, GS HV: SP, Vojna Tajna, 7. gmtbr, kl. 8/95-01/01, ur.br.3112-03-T-95-181, Dnevno operativno izvješće, Šipovo, 09. 10. 1995.).

¹⁰¹ SVA MORH, GS HV: SP, VT, 7. gmtbr, kl. 8/95-01/01, ur.br.3112-03-T-95-181., Dnevno operativno izvješće, Šipovo, 10. 10. 1995.

¹⁰² A. GOTOVINA, *Napadajni bojevi i operacije HV i HVO*, Knin 1996., 104.-114.

¹⁰³ SVA MORH, GS HV: SP, VT, 7. gmtbr, kl.:8/95-01/15, ur. br.:1080-01-95-137 od 10. 10. 1995.; Ratni dnevnik, nadnevak, 11. 10. 1995., reg. br.: 4/1995.

dvojica pripadnika 7. gmtbr bila su ranjena¹⁰⁴. Oslobođen je prostor 800 kvadratnih kilometara, a snagama 5. i 7. korpusa Armije BiH-a omogućeno je napredovanje prema dolini rijeke Sane i Sanskog Mosta i približavanje Skender Vakufu¹⁰⁵. S dostignutih položaja hrvatskih snaga na dometu dalekometnog topništva našao se i sam grad Banja Luka, koji je bio 23 km udaljen od obrambene crte. Elektroenergetski sustav na rijeci Vrbas u cijelosti se našao pod nadzorom hrvatskih snaga. Hrvatske snage su ostvarile i zadržale vojnu inicijativu s pozitivnim političkim učincima.

Nakon niza izvedenih vojno-redarstvenih operacija u kojima su sudjelovale i pripadnici 7. gmtbr «Pume» iz Varaždina, srpske vojne snage u Bosni i Hercegovini izgubile su nadmoć koju su do tada imale i bile prisiljene sudjelovati, potpisati i na kraju poštivati Daytonski sporazum koji je zaustavio rat u Bosni i Hercegovini i dugoročno omogućio mir. U svim tim operacijama 7. gmtbr «Pume» uvijek su uz 4. gmtbr bile udarna snaga splitskog Zbornog područja kojima je zapovijedao general Ante Gotovina.

Sedma gardijska brigada od početka do završetka Domovinskog rata imala je 108 poginulih i oko 500 ranjenih pripadnika. Jedan pripadnik se vodi kao nestao. Sukladno Zakonu o obrani i preustroju Oružanih snaga RH-a 7. srpnja 2003. godine, 7. gardijska motorizirana brigada «Pume» je ukinuta. Time je završio i ratni put legendarnih «Puma» koji su dali veliki prinos stvaranju Hrvatske države.

ZAKLJUČAK

Sedma gardijska motorizirana brigada «Pume» (7. gmtbr «Pume») iz Varaždina utemeljena je 23. prosinca 1992. godine,

odlukom Vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga i predsjednika Republike Hrvatske, dr. Franje Tuđmana, kao pristožerna operativna postrojba koja je bila pod zapovjedništvom načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Prema zapovijedi za ustrojavanjem 7. gardijske motorizirane brigade za njezina zapovjednika bio je imenovan Ivan Korade, dotadašnji zapovjednik 5. bojne 1. «A» brigade ZNG-a «Tigrovi», a za njegova zamjenika, bojnik Ratko Dragović, dotadašnji zamjenik zapovjednika 5. bojne 1. «A» brigade. Iako je ustroj brigade trajao do kraja ožujka 1993. godine, već 31. prosinca 1992., 7. gmtbr preuzela je u cijelosti «Vojarnu Kalnički partizani» u Varaždinu, u kojoj je 21. siječnja 1993. godine započela jednomjesečna obuka sa 1. motoriziranom bojnomo (1. mtb). Cjelokupni ustroj i samo djelomična popuna brigade obavljena je do kraja ožujka 1993. godine. Zbog izrazito složene situacije na karlovačkom bojištu, početkom veljače 1993. godine odlukom načelnika GS OS HV general zbora Janka Bobetka određeno je da novoustrojena 1. motorizirana bojna, 7. gmtbr, prebaci se na Karlovačko bojište i uključi u borbena djelovanja. Bilo je to bojište od velike važnosti za Hrvatsku obzirom da je vojska «Republike Srpske Krajine» («RSK») preko Korduna i Banovine te kninskog i ličkog područja pokušala presjeći Hrvatsku. Presijecanjem na dva dijela, Hrvatska bi se našla strateški i operativno u vrlo nepovoljnoj situaciji. Obzirom da napadi srpskih postrojbi na Zadarskom bojištu nisu jenjavali, načelnik GS HV general zbora Janko Bobetko, donio je zapovijed kojom je cijela 7. gmtbr, 7. lipnja 1993. prebačena na Zadarsku bojišnicu. Bilo je to područje nadležnosti Zbornog područja Split. Sedma gardijska Varaždinska motorizirana brigada «Pume» sudjelovala je i u završnim operacijama: «Zima 94.», «Skok 1.», Ljeto 95., Oluja, Maestral i Južni potez. Sedma gardijska brigada «Pume», tijekom Domovinskog rata imala je 108 poginulih i oko pet stotina ranjenih pripadnika, jedan pripadnik se vodi kao nestao. Sukladno preustroju Oružanih snaga Republike Hrvatske, dana 7. srpnja 2003. godine brigada je ukinuta, a preostali njezini pripadnici raspoređeni su u druge gardijske brigade. Time je završio ratni put 7. gardijske Varaždinske brigade «Pume» koja je dala veliki prinos stvaranju Hrvatske države.

¹⁰⁴ SVA MORH, GS HV: 7. gmtbr, kl. SP 8/95-01/01, ur. br.:3112-03-T-95-182., Dnevno operativno izvješće, Šipovo, 11. 10. 1995.

¹⁰⁵ U operaciji «Južni potez» poginulo je 10, a teže i lakše ranjeno 52 pripadnika hrvatskih snaga a jedan se vodi kao nestao. (SVA MORH, GS HV: 7. gmtbr, SP, reg. br. 53/1995., Dnevna operativna izvješća sa terena).

LITERATURA

1. AGIČIĆ, Damir *Tajna politika Srbije u XIX. st.*, Zavod za hrvatsku povijest, Zagreb 1994.
2. GOTOVINA, Ante, *Napadajni bojevi HV i HVO*, Knin 1996.
3. Grupa autora, *Izvori velikosrpske agresije*, August Cesarec i Školska knjiga, Zagreb 1991.
4. MARIJAN, Davor, *Oluja*, Zagreb 2007.

IZVORI

5. Intervju s pukovnikom HV-a u miru, zamjenikom Zapovjednika 7. gardijske motorizirane brigade «Pume», Ratkom Dragovićem, 15. lipnja 2008.
6. Narodne Novine br.: 19, Zagreb, 23. travnja 1991.
7. Vojni sud Zagreb (dalje VSZ) : SSUP, Komisija saveznog sekretara od 12. ožujka 1991., Izveštaj o neposrednom uvidu u mere organa unutrašnjih poslova u Republici Hrvatskoj na izvršavanju Naredbe Predsedništva SFRJ od 9. januara 1991. godine.
8. SVA MORH, GS HV: Ministar obrane – Ministar unutarnjih poslova od 6. svibnja 1991., Odluka sa zajedničkog dogovora ministra obrane i ministra unutarnjih poslova Republike Hrvatske kao smjernice za dalji rad do donošenja svih potrebnih zakonskih propisa za formiranje Zbora narodne garde.
9. SVA MORH, GS HV: MORH, Zapovjedništvo HRZ i PZO, kl.: 612-01/92-01/01, ur. br.: 5120-20/09-43 od 19. 10. 1991.
10. MORH GS OS RH: Personalije.
11. SVA MORH, Zapovijed o ustroju 7. gardijske motorizirane brigade, ur. br.: 512-01-92-2736 od 23. prosinca 1992.
12. SVA MORH, NGS HV, Zapovijed o organiziranju 7. gardijske motorizirane brigade, kl.:8/92-01/07, ur. br.:5120-05-92-270 od 22. prosinca 1992.
13. SVA MORH, GS HV: herbarij 60., 1991., dokument 2.
14. SVA MORH, Uprava za ustroj, kl.: SP, 801-01/92-02/76, ur. br.: 5120-07-02-92-5, od 22. prosinca 1992.
15. SVA MORH GS HV, 104. br. Varaždin 1991., dokument 73.
16. SVA, MORH, GS HV: SP, kl.: 8/93-01-102 ur. br.: 512-06/2-93-6 od 13. siječnja 1993.
17. SVA MORH, GS HV: 7. gardijska brigada – Zapovjedništvo: registrator br.: 5, god. 1993., SP, Odsjek za ustroj i kadrovske poslove, klasa: od 8/93-01 do 801-01/93-01/09.
18. 7. gardijska brigada – Zapovjedništvo registrator br.:5., god. 1993., str. pov., klasa: SP-8/93-01, ur. broj: 3112-01/93-25, Varaždin 31. 01. 1993.
19. SVA MORH, GS Zapovjedništvo 7. gmtbr., kl.: 801-01/93-01/03; ur. br.: 3112-15/93-03, Varaždin 8. 02. 1993.
20. SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr., kl.: 801-01/93-01/03, ur. br.: 3112-15/93-03, Dopis MO Upravi za vojnu obvezu i mobilizaciju, Varaždin.
21. SVA MORH, GS HV, Zapovjedništvo 7. gmtbr, Knjiga ustroja, Odsjek za ustroj i kadrovske poslove, klasa: od 8/93-01 do 801-01/93-01/09.
22. SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo 7. gmtbr, Knjiga ustroja.
23. SVA MORH, GS HV: Koncept izlaganja o operativnim pripremama HV [Za sastanak sa zapovjednicima 3. 01. 1993.], SVA MORH, GS HV: Zamisao za izvođenje operacije «Gusar1»; SVA MORH, ZZPS: Zapovjedništvo OZ Split, kl. 8/93-01/85, ur.br.: 1080-01-93-2 od 19. 01. 1993., Zapovijed za napad; SVA MORH, ZZPS, IZM OZ Split i OG Zadar, kl.: 8/93-01/44, ur. br.: 1080-02-93-14 od 27. 01. 1993., Zapovijed za izvođenje obrambene operacije.
24. SVA MORH, GS HV: Zapovijed načelnika GS HV, kl.:8/93-02/04; ur. br.: 512-06-05-93-52 od 22. 02. 1993.
25. SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split kl.: 8/93-01/196, ur. br.: 1080-01-93-147, Zapovijed od 02. 03. 1993
26. SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl.: 8/93-01/196, ur. broj: 1080-93-142, od 9. 06. 1993.
27. SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split kl.: 8/93-01/196, ur. br.: 1080-01-93-156, zapovijed od 15. 06. 1993.
28. SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split kl.: 8/93-01/196, ur. br.: 1080-01-93-162, zapovijed od 17. 06. 1993.
29. SVA MORH, GS HV: Zapovjedništvo ZP Split, kl. 8/93-01/196, ur. br.: 1080-01-93-454, Zapovijed od 28. 10. 1993.
30. Središnji vojni arhiv, Ministarstva obrane Republike Hrvatske, Glavni stožer Hrvatske vojske,(dalje: SVA, MORH, GS HV), 7. gardijska motorizirana brigada, Varaždin, obrana, vojna tajna, SP, Operativni centar 7. gmtbr, Ratni dnevnik, (Varaždin), Knjiga 1, od 23. 12. do 31. 12. 1992.
31. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Varaždin, 1.01. do 31. 01. 1993.
32. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Varaždin, 1.02. do 28. 02. 1993.
33. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Varaždin, 1.03. do 31. 03. 1993.
34. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Varaždin, 1.04. do 30. 04. 1993.
35. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Varaždin, 1.05. do 31. 05. 1993.

36. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Varaždin, 1.06. do 30. 06. 1993.
37. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Varaždin-Biograd na moru, 1. 07. do 31. 07. 1993.
38. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Biograd na moru, 1. 08. do 31. 08. 1993.
39. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Biograd na moru, 1. 09. do 30. 09. 1993.
40. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Biograd na moru-Tribunj, 1. 10. do 31. 10. 1993.
41. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Biograd na moru-Tribunj, 1. 11. do 30. 11. 1993.
42. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 2, Tribunj, 1. 12. do 31. 12. 1993.
43. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 01. do 31. 01. 1994.
44. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 02. do 28. 02. 1994.
45. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 03. do 31. 03. 1994.
46. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 04. do 30. 04. 1994.
47. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 05. do 31. 05. 1994.
48. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 06. do 30. 06. 1994.
49. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 07. do 31. 07. 1994.
50. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 08. do 31. 08. 1994.
51. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 09. do 30. 09. 1994.
52. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 10. do 31. 10. 1994.
53. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 11. do 30. 11. 1994.
54. SVA MORH, GS HV: Ratni dnevnik, Knjiga 3, Tribunj, 1. 12. do 31. 12. 1994.
55. SVA MORH, GS HV: 7. gardijska motorizirana brigada, (1993. god.), registar.br 1 Zapovjedništvo, 01 Zapovjednik brigade, klasa: SP 8/93-01/19 Zapovijed MO u vezi isplate RD.
56. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br. 1 Zapovjedništvo, 04 Odsjek za obavještajne poslove, klasa: SP 8/93-01 Dokumenti u svezi izvidničkih postrojbi (mjesečna izvješća, obuka, zapovijedi)
57. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br. 2 Zapovjedništvo, 04 Odsjek za obavještajne poslove (Obavještajni dnevници, od 8. 06. do 31. 07. 1993.), Obavještajna izvješća (od 7. 10. do 29. 12. 1993.)
58. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 3 Zapovjedništvo, 04 Odsjek za obavještajne poslove, Dnevna operativna izvješća izvidničke satnije od 29. 06. 1993. mdo 31. 12. 1993.
59. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 4 Zapovjedništvo, 04 Odsjek za obavještajne poslove (Izvješća s promatračkih mjesta izvidničke satnije od 20. 05. do 12. 10. 1993.
60. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 5 Zapovjedništvo, 05 Odsjek za ustroj i kadrovske poslove, klasa od SP 8/93-01 do SP 801-01/93-01/09 Mobilizacija (potvrde, spiskovi), Ustroj i preustroj (zapovijedi)
61. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 6 Zapovjedništvo, 05 Odsjek za ustroj i kadrovske poslove, Brojna stanja 7. gmtb od 15. 07. 1993. do 31. 12. 1993.
62. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 7 Zapovjedništvo, 05 Odsjek za ustroj i kadrovske poslove, Prijem u radni odnos (zamolbe i odgovori na zamolbe)
63. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 8 Zapovjedništvo, 05 Odsjek za ustroj i kadrovske poslove, klasa INT. 112-01/93-01; 119-01/93-01/07; 112-01/93-01/12, Prijemi i raskidi djelatne vojne službe.
64. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 9 Zapovjedništvo, 05 Odsjek za ustroj i kadrovske poslove, klasa INT. 119-01/93-01/01; 119-01/93-01/15; 119-01/93-01/29; 803-02/93-01/06, Suglasnost za prijelaz.
65. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 10 Zapovjedništvo, 05 Odsjek za ustroj i kadrovske poslove. Popisi kandidata koji su prošli psihotest.
66. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 11 Zapovjedništvo, 05 Odsjek za ustroj i kadrovske poslove. Popisi kandidata za liječnički pregled i psihotest.
67. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 15 Zapovjedništvo 06-Načelnik topništva (Topništvo-općenito); 10-Načelnik veze i KZ (Zahtjevi za MTS-ima veze); 13-Odsjek za IPD – općenito (zapovijedi, zahtjevi, izvješća).
68. SVA MORH, GS HV: 7. gbr, reg. br.: 1 Pov., Zapovjedništvo, 03 Operativno-nastavni poslovi (Planovi obuke postrojbi) od 01. 04. 1993. do 31. 05. 1993.
69. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 48, 28-1. Motorizirana bojna, Dnevna operativna izvješća od 25. 10. 1993. do 31. 12. 1993.

70. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 49/1993., 29-2. Motorizirana bojna, Dnevna operativna izvješća od 24. 06. 1993. do 31. 12. 1993.
71. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 50/1993., 30-3. Motorizirana bojna, Dnevna operativna izvješća od 11. 06. 1993. do 30. 12. 1993.
72. SVA MORH, GS HV: Državna tajna, SP, P, Interno, 7. gbr, reg. br.: 1/1993., Inženjerijska satnija.
73. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 1/1993., Izvidnička satnija.
74. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, Vod ED-a, reg. br.: 1/94.
75. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 1/1994., Zapovjedništvo 03-Operativno nastavni poslovi (Zapovjedi, Zapisnici, Planovi, Izvješća).
76. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 3/1994., Zapovjedništvo 03-ONP, Zapovijedi, Zapisnici, Planovi, Izvješća.
77. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 4/1994., Zapovjedništvo 03-ONP, Operativne evidencije bojne spremnosti 7. gbr.
78. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 5/1994., Zapovjedništvo 03-ONP, Zapovijedi, Planovi, Izvješća.
79. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 41/1994., Zapovjedništvo 11- Odsjek za ustroj i Personalne poslove klasa: 061-01/94-01/02; 080-01/94-02/02; 119-01/94-01.
80. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 42/1994., Zapovjedništvo 11-odsjek za ustroj i personalne poslove, klasa: 119-01/94-02; 401-01/94-02/07; 801-01/94-02; 801-01/94-03 Dokumenti u svezi selekcijske obuke i ustroja; Popis neraspoređenih; Dostava popisa djelatnika; Popuna, mobilizacija.
81. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 43/1994., Zapovjedništvo 11- Odsjek za ustroj i personalne poslove, klasa: 401-01/94-02/07, Popis djelatnika sa postavljenjima (28. 05. 1994.), Stvarno stanje 7. gbr s obzirom na formaciju.
82. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 46/1994., Zapovjedništvo 11-Odsjek za ustroj i personalne poslove, klasa: 119-01/94-01/06, 803-02/94-03/01, Popisi mobiliziranih vojnih obveznika, Brojna stanja.
83. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, reg. br.: 53/1994., Zapovjedništvo 11-Odsjek za ustroj i PP, klasa: 119-01/94-120-01/94-02/02, Općenito personalni poslovi (odluke, izvješća, dostave podataka).
84. SVA MORH, GS HV: Interno, Povjerljivo, 7. gmtbr, reg. br.: 1/1995., Izvidnička satnija.
85. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, Zapovjedništvo, 03-ONP, Dnevna operativna izvješća, reg. br.: 1/1995.
86. SVA MORH, GS HV: SP 7. gbr, Zapovjedništvo, 03-ONP, Ratni dnevnik 7. gbr (01. 01. – 31. 12. 1995.), reg. br.: 4/1995.

SAŽETAK

USTROJ I RATNI PUT 7. GARDIJSKE
MOTORIZIRANE BRIGADE
«PUME» IZ VARAŽDINA

Sedma gardijska motorizirana brigada «Pume» (7. gmtbr «Pume») iz Varaždina utemeljena je 23. prosinca 1992. godine, odlukom Vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga i predsjednika Republike Hrvatske, dr. Franje Tuđmana, kao pristožerna operativna postrojba koja je bila pod zapovjedništvom načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Prema zapovijedi za ustrojavanjem 7. gardijske motorizirane brigade za njezina zapovjednika bio je imenovan Ivan Korade, dotadašnji zapovjednik 5. bojne 1. «A» brigade ZNG-a «Tigrovi», a za njegova zamjenika, bojnik Ratko Dragović, dotadašnji zamjenik zapovjednika 5. bojne 1. «A» brigade. Iako je ustroj brigade trajao do kraja ožujka 1993. godine, već 31. prosinca 1992., 7. gmtbr preuzela je u cijelosti «Vojarnu Kalnički partizani» u Varaždinu, u kojoj je 21. siječnja 1993. godine započela jednomjesečna obuka sa 1. motoriziranom bojnou (1. mtb). Cjelokupni ustroj i samo djelomična popuna brigade obavljena je do kraja ožujka 1993. godine. Zbog izrazito složene situacije na karlovačkom bojištu, početkom veljače 1993. godine odlukom načelnika GS OS HV general zbora Janka Bobetka određeno je da novoustrojena 1. motorizirana bojna, 7. gmtbr, prebaci se na Karlovačko bojište i uključi u borbena djelovanja. Bilo je to bojište od velike važnosti za Hrvatsku obzirom da je vojska «Republike Srpske Krajine» («RSK») preko Korduna i Banovine te kninskog i ličkog područja pokušala presjeći Hrvatsku. Presijecanjem na dva dijela, Hrvatska bi se našla strateški i operativno u vrlo nepovoljnoj situaciji. Obzirom da napadi srpskih postrojbi na Zadarskom bojištu nisu jenjavali, načelnik GS HV general zbora Janko Bobetko, donio je zapovijed kojom je cijela 7. gmtbr, 7. lipnja 1993. prebačena na Zadarsku bojišnicu. Bilo je to područje nadležnosti Zbornog područja Split. Sedma gardijska Varaždinska motorizirana brigada «Pume» sudjelovala je i u završnim operacijama: «Zima 94.», «Skok 1.», Ljeto 95., Oluja, Maestral i Južni potez. Sedma gardijska brigada «Pume», tijekom Domovinskog rata imala je 108 poginulih i oko pet stotina ranjenih pripadnika, jedan pripadnik se vodi kao nestao. Sukladno preustroju Oružanih snaga Republike Hrvatske, dana 7. srpnja 2003. godine brigada je ukinuta, a preostali njezini pripadnici raspoređeni su u druge gardijske brigade. Time je završio ratni put 7. gardijske Varaždinske brigade «Pume» koja je dala veliki prinos stvaranju Hrvatske države.

Gljučne riječi: ustroj; 7. gardijska motorizirana brigada; Varaždin; Pume; rat; bojište.

SUMMARY

ORGANIZATION AND WAR PATH OF
THE SEVENTH GUARD MOTORIZED
BRIGADE «PUMAS» FROM VARAŽDIN

The Seventh Guard Motorized Brigade «Pumas» (7th gmtbr «Pumas») from Varaždin was formed on the 23rd December 1992, by the decision of Head Commander of Armed Forces and the President of the Republic of Croatia, Dr. Franjo Tuđman, as operational unit which was under command of the Chief of General Staff of Croatian Armed Forces (GS CAF). According the command for the constitution of the Seventh Guard Motorized Brigade for its commander was named Ivan Korade, former commander of the 5th battalion of the 1st «A» Brigade of Croatian National Guard Corps named «The Tigers» and for his deputy, Major Ratko Dragović, former deputy commander of the 5th battalion of the 1st «A» Brigade. Although the constitution of the brigade lasted until the end of March 1993, already on 31st December 1992, 7th gmtbr took over the entire «Kalnik partisans barracks» in Varaždin, where on 21st January 1993 started one month long training with the 1st Motorized Battalion (1st mtb). Whole organization and only partial filling of the Brigade was done by the end of March 1993 Because of extremely complex situation on Karlovac battlefield, in the beginning of February 1993 by the Decision of the Chief of GS CAF General Janko Bobetko newly formed the 1st Motorized Battalion, the 7th gmtbr is assigned to transfer to Karlovac battlefield and join in battle activities. It was a very important battlefield for Croatia considering the fact that the Army of the «Republic Srpska Krajina» («RSK») tried to cut Croatia in half over Kordun and Banovina and Knin and Lika regions. Divided in two halves, Croatia would be strategically and operationally in very unfavorable situation. Considering the fact that the attacks of Serb armed units on Zadar battlefield did not subside, Chief of GS CAF general Janko Bobetko, gave a command by which the whole 7th gmtbr, on the 7th June 1993 transferred to Zadar battlefield. It was an area under the jurisdiction of the Military region Split. The Seventh Guard Motorized Brigade «Pumas» from Varaždin also participated in final operations: «Winter '94», «Jump 1», Summer '95, Storm, Mistral and Southern move. During Croatian War of Independence 108 members of the Seventh Guard Brigade «Pumas» were killed and about five hundred wounded, and one member is listed as missing. According to reorganization of Armed forces of the Republic of Croatia, on 7th July 2003 the brigade was recalled, and its remaining members distributed in other guard brigades.

Key words: formation; 7.guards motorised brigade; Varaždin; Pumas; war; battlefield.

